

**Elvis elää -
Helsingin
yliopistolla?**

Aave kännykässä?

**Puutarhatonttu
Marsissa?**

? SKEPTIKKO

SKEPSIS^{RY}

20 vuotta kysymyksiä

Euroopan maksatutkijoiden tieteellinen lehti *Journal of Hepatology* julkaisi lokakuussa 2007 pääkirjoituksen ja kaksi tutkimusartikkelia, joissa käsiteltiin ravintolisiä myyvän Herbalifen tuotteiden ja maksavaurioiden yhteyttä. Israelissa ja Sveitsissä tehdyissä tutkimuksissa arvioitiin yhteensä 22 potilastapausta, joissa havaittiin, että maksatoksisuusoireista kärsiviä potilaita yhdisti Herbalife-tuotteiden käyttö. Artikkeleista kävi ilmi, että potilaat olivat käyttäneet pitkään useita Herbalifen tuotteita yhtä aikaa.

Tammikuun lopussa Herbalife järjesti Biomedicumissa Helsingissä tilaisuuden, jonne oli lennätetty kalifornialainen lääketieteen professori **David Heber** kertomaan, että lehden tapauselostukset eivät anna todistettavaa näyttöä syy-yhteydestä Herbalife-tuotteiden ja epänormaalin maksan toiminnan välillä. MTV3:n uutisissa HYKS:n elinsiirto- ja maksakirurgian klinikan ylilääkäri, professori **Krister Höckerstedt** vuorostaan esitti, että artikkelin kirjoittajat ovat käyttäneet Maailman terveysjärjestön luokituksia siitä, mikä on syy-yhteys, ja viidessä tapauksessa syy-yhteys on varma.

Herbalifen edustajien mielestä yleisön varoittaminen heidän tuotteidensa käytöstä tämän tapauksen yhteydessä on asiantonta ja vastuutonta. Heber sanoi, että Herbalife on lähettänyt *Journal of Hepatologyn* artikkeleihin virallisen vastineen, jonka ovat hänen lisäkseen allekirjoittaneet maailman johtavat ravitsemus- ja ruokavalioasiantuntijat: Nobelpalkittu lääketieteen tohtori **Louis Ignarro** ja Herbalifen lääketieteellinen johtaja **Y. Steve Henig**.

Herbalife myös vahvisti, että oli tapauksen johdosta vastaanottanut Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran selvityspyynnön ja että tulee olemaan Eviran kanssa yhteis-

työssä kaikin mahdollisin tavoin. "Herbalife on tyytyväinen saadessaan näin mahdollisuuden todentaa ja vahvistaa tuotteidensa täydellisen turvallisuuden."

Evira muistutti kuluttajia käyttämään ravintolisiä harkitusti. Kuluttajalla on vastuu omasta terveydestään, lääkärin ja muiden ammattihenkilöiden ohjeiden noudattamisesta sekä pakkausmerkintöjen käyttöohjeiden ja varoitusmerkintöjen noudattamisesta. Evira kertoi, että ravintolisiä valvotaan kuten muitakin elintarvikkeita. Elintarvikelain mukaan elintarvikealan toimija on vastuussa siitä, että hänen markkinoimansa tuotteet ovat kuluttajille turvallisia ja elintarvikemääräysten mukaisia. Ravintolisien markkinoille saattajien tulee kuitenkin tehdä Eviraan tuotekohtainen ravintolisäilmoitus, jonka avulla saadaan tietoa valvonnan helpottamiseksi ja kohdistamiseksi.

Samalla Evira muistutti ravintolisien turvallisen käytön ohjeista. Pakkauksessa olevaa käyttöohjetta tulee aina noudattaa. Muita kuin vitamiineja, kivennäisaineita tai rasvahappoja sisältäviä ravintolisiä on turvallisin käyttää aina vain kuureina, sillä niiden jatkuvan käytön pitkäaikaisvaikutuksia ei ole yleensä tutkittu. Useiden ravintolisien päällekkäiskäyttöä tulee välttää. Ravintolisän käytöstä pitää aina kertoa omalle lääkärilleen. Ennen kuin ravintolisää annetaan lapselle, sen soveltuvuus tulee varmistaa terveydenhuollon ammattilaiselta. Mahdollisista haittavaikutuksista pitää aina ilmoittaa. Ravintolisiä ei pidä ostaa tuntemattomalta taholta.

Yrityksenä Herbalife tarjoaa katteettomia lupauksia, ylihinnoiteltuja tuotteita ja epämääräistä verkostomarkkinointia, mutta ovatko sen tuotteet myös vaarallisia? Tuloksia odotellessa...

RISTO K. JÄRVINEN

SISÄLLYSLUETTELO

- 4... **Risto K. Järvinen:**
Älä usko kaikkeen mitä ajattelet
- 8... **Risto K. Järvinen:**
Elvis elää – Helsingin yliopistolla
- 16... **Risto K. Järvinen:**
Aave kännykässä?
- 18... **Eerik Mantere:**
Syyskuun 11. ja oudot salaliittoteoriat
- 27... **Ada:**
Skepponen
- 28... **Risto K. Järvinen:**
Minä, skeptikko: Pertti Laine
- 31... Toimitusneuvoston paluu
- 32... **Pertti Laine:**
PJ:n palsta
- 34... **Risto K. Järvinen:**
Skepsikseen tunkua
- 36... Lupaako mainos liikaa?
- 37... **Juha Leinivaara:**
Varo luonnonjalokiviä!
- 38... **Risto K. Järvinen:**
Onko WLAN-säteilyn havaitseminen paranormaali kyky?
- 40... Kännyköiden säteilyvaikutuksia tutkittu porsailla ja ihmisillä
- 41... Ihme juttuja

KANSI:

Ensin Marsista löydettiin kanavat. Sitten kasvat Viime marraskuussa Mars Exploration Rover -mönkijä Spirit otti kuvan, joka näytti, että nyt Marsista on löydetty puutarhatonttu. Tai alaston nainen. Tai Osama bin Laden. NASA:n mukaan kyseessä on viisi senttiä korkea eroosion kalvama kivi. **Kuva:** NASA

TÄMÄN SIVUN KUVA:

Skepsiksen uusi puheenjohtaja Pertti Laine on lähtenyt "soitellen sotaan".

Kuva: Risto K. Järvinen

Julkaisija:

SKEPSIS^{RY}

#76

PL 483
00101 Helsinki
www.skepsis.fi

Päätoimittaja: Risto K. Järvinen

E-mail: editor@skepsis.fi

Toimitus:

Närhitie 11
01450 Vantaa

Toimitusneuvosto: Jukka Häkkinen,
Juha Merikoski, Markku Myllykangas,
Jussi K. Niemelä.

Taitto: Damien & Darling

Kaikki tässä lehdessä julkaistut kirjoitukset ovat kirjoittajien omia mielipiteitä, eivätkä välttämättä edusta toimituksen, Skepsiksen tai ECSO:n virallista kantaa.

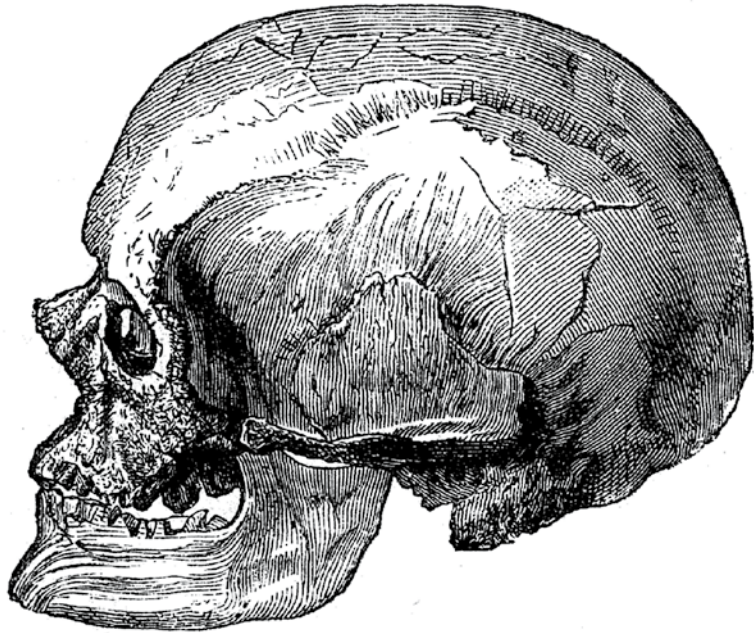
(ECSO = European Council of Skeptical Organisations. Skepsis ry on ECSO:n jäsen.)

Painopaikka: Meripaino

ISSN 0786-2571

Seuraava Skeptikko ilmestyy kesäkuussa. Lehteen tarkoitettu materiaali tulee olla toimituksessa toukokuun loppuun mennessä.

Älä usko kaikkeen mitä ajattelet

Sokrates-palkittu Marjaana Lindeman Helsingin yliopiston psykologian laitokselta selvitti Skepsiksen luentotilaisuudessa helmikuussa, miksi ihmiset uskovat yliluonnolliseen.

Lindeman totesi, että vaikka suomalaiset nuoret ovatkin menestyneet kansainvälisessä oppilaiden eri taitoja mittaavissa Pisa-tutkimuksissa (Programme for International Students Assessment), me uskomme yliluonnolliseen suunnilleen yhtä paljon kuin väki muualla Euroopassa.

Ennen kuin Lindeman saattoi alkaa tutkia uskoa yliluonnolliseen, hänen täytyi selvittää, mitä termi *yliluonnollinen* tarkoittaa. Onko kyseessä sama asia kuin pa-

Cro Magnon -ihmisillä oli tärkeä ero edeltäjiinsä: suuri etuotsalohko. Etuotsalohkon kasvu johti siihen, että kyky soveltaa tietoa alalta toiselle kehittyi heillä dramaattisesti. Cro Magnon -ihmiset pystyivät tekemään analogioita tutusta tuntemattomaan. He olivat siis ensimmäisiä yliluonnolliseen ilmiöihin uskovia ihmisiä.

ranormaali? Tai sama kuin *maaginen?* Tai *mystinen?* Onko kyseessä sama asia kuin *taikausko?* Lindemanin mukaan kaikilla kyseisillä sanoilla on erilainen historia, mutta yksi yhteinen nimittäjä: ne kuvaavat kaikki yliluonnollisia uskomuksia – niiden välillä ei löydy minkäänlaista eroa.

Miten yliluonnollinen voidaan määritellä? Onko sadetanssi yliluonnollista? Entä meridiaanit, elävä ravinto, Tylypahka, reiki, kuu-hulluus, astrologia, kiviterapia?

- Luettelosta ei selviä, mitkä ovat yliluonnollisten asioiden tyypilliset ominaisuudet suhteessa muihin uskomuksiin.

Yliluonnollinen on usein määritelty myös päättelyharhaksi tai irrationaaliseksi ja virheelliseksi uskomukseksi. Tämäkin määritelmä on ongelmallinen. Moni saattaa luulla, että lottorivi 1234567 on epätodennäköisempi kuin rivi 7251364, vaikka kummatkin ovat yhtä todennäköisiä. Kyse ei kuitenkaan ole yliluonnollisista uskomuksista. Yliluonnollisia eivät myöskään ole virheelliset uskomukset tyyliin "New York sijaitsee Texasin osavaltiossa" eivätkä uskomukset, jotka ovat ristiriidassa tunnettujen tieteellisten lainalaisuuksien kanssa: "Väri on esineen ominaisuus." Näiden määritelmien perusteella ei selviä, miten yliluonnolliset uskomukset eroavat muista, mahdollisesti virheellisistä uskomuksista.

- Johtopäätökseni oli, että toistaiseksi ei ollut löytynyt tyydyttävää määritelmää termille yliluonnollinen.

Selitys löytyy muista tekijöistä

Miksi ihmiset uskovat yliluonnollisiin asioihin? Lindeman kertoi, että asiasta on tehty satoja tutkimuksia. Vaikuttaako asiaan persoonallisuus? Ei. Sukupuoli? Ei merkittävästi. Mielenterveydelliset tekijät? Vain 2-5

prosentissa tapauksista. Tiedon, älykkyyden tai päättelykyvyn puute? Ei, koulutustaso ei välttämättä vaikuta uskoon yliluonnolliseen mitenkään. Tarve uskoa? Mitään universaalia tarvetta uskoa yliluonnolliseen ei ole havaittu. Tarve ymmärtää ja selittää maailmaa? Ei, koska yliluonnolliset asiat eivät selitä mitään. Selitykset ovat pikemminkin vaikeita tyyliin "astrologia vaikuttaa ihmiseen geenien kautta".

Selitys yliluonnolliseen uskomiseen löytyy jostain aivan muista tekijöistä.

- Johtopäätökseni oli, että toistaiseksi ei ollut löytynyt tyydyttävää selitystä sille, miksi ihmiset uskovat yliluonnolliseen.

Lindeman lähti lähestymään asiaa määrittelemällä yliluonnollisen ja sen selittämisen ns. ydintiedolla, joka perustuu aivojen toiminnalliseen erikoistumiseen.

Selityksenä ydintiedon sekaannus

Osa tiedosta on sellaista, joka opitaan helpommin kuin muu tieto. Se opitaan universaalisti saman ikäisenä. Ihmisillä on synnynnäinen, evoluution tuoma valmius oppia tiettyjä asioita ilman opetusta. Tätä kutsutaan Lindemanin mukaan alapidonnaiseksi ydintiedoksi.

Jo 2-3 -vuotias ymmärtää intuitiivisesti objektien fysikaaliset, aineelliset ydinominaisuudet; sen, että esineet ovat olemassa itsenäisesti ja että niitä voidaan siirtää, katsella ja koskettaa. Hän ymmärtää opettamatta myös, että objektit liikkuvat, jos toinen objekti koskettaa toista ja että voima (energia) saa aikaan tapahtumia toisessa objektissa. Lukumäärän käsite lapsilla on jo 5-6 kuukauden iässä.

Lapsi oppii intuitiivisesti myös biologisia asioita. Hän käsittää elollisuuden; sen, että ihmiset ja eläimet elävät, mutta kivet ja huonekalut eivät.

- Parivuotias nauraa isälle, joka tanssii haravan kanssa, koska hän tietää, että harava ei ole elävä.

Hän ymmärtää myös terveyden kannalta tärkeitä asioita: mikä on puhdasta, mikä syötävää, mikä myrkyllistä. Psykologisen ydintiedon ensimmäisenä opittuja asioita on

tajuisten olioiden kyky autonomiseen liikkumiseen noin 8-18 kuukauden iässä. Lapset oppivat tunnistamaan psyykkisten olioiden seuraavan tunnusmerkin: tahdon olemassaolon. Saman ikäisenä lapset osaavat erottaa hyvän ja pahan ja tunnistaa muissa ihmisissä perustunteita, onnen ja pahanolon. Nelivuotiaana lapset ymmärtävät, että ihmisillä on tietoa ja että tuo tieto voi olla oikeaa tai väärää. Näin on kehittynyt mielenteoria eli ymmärrys siitä, että ihmiset ovat olioita, joilla on tahtoa, tunteita ja tietoa, ja että ihmiset ovat tavoitteellisia toimijoita, joiden toiminnalla on tietty tarkoitus.

Psyykkisen, biologisen ja fysikaalisen ero selkenee lopullisesti kouluiässä. Tällöin lapsi ymmärtää, että naarmuinen polvi ei tartu ja ajatus ei avaa saksia. Hän ymmärtää, että kehon sisällä tapahtuu asioita, joihin ei voi vaikuttaa ja että esineillä, puilla ja sateella ei ole omaa tahtoa.

- Yliuunnollinen maailma avautuu, kun fyysikaalinen, biologinen ja psykologinen ydintieto sekaantuvat.

Silloin ihminen voi uskoa, että ajatuksella on fyysistä voimaa (psyykkinesia), ajatus liikkuu autonomisesti (telepatia), eloton elää (verta vuotava Madonna), elävä on tajuinen (animismi), hyvä ja paha ovat numerossa (13), energia ja voima elävät (Chi, Feng shui), energia ja henki parantavat (henkiparannus), planeetoilla on tietoa, elävää, henkistä energiaa ja voimaa (astrologia), psyykellä on itsenäinen olemassaolo (henget, jumalat, meediat, spiritismi), joka on hyvä tai paha (paholaiset, demonit, riivaajat; enkelit, jumalat) ja että tapahtumilla on tarkoitus (Piispa Leo tsunamista: "Ehkä Jumalan tahto oli yhdistää ihmisiä.").

- Näin ajattelemalla saatamme ymmärtää, miksi yliuunnollisia uskomuksia voi olla lähes ääretön määrä ja miten ne eroavat muista uskomuksista kuten neitseellisestä syntymästä, ufoista, grafologiasta ja elävästä ravinnosta, Lindeman sanoi.

Miksi ydintieto sekaantuu?

Cro Magnon -ihmiset elivät 30 000 - 50 000 eaa. Heidän aikanaan tapahtui "kulttuurin suuri pamaus": ilmestyi taide, uskonto, tek-

Kun ydintieto sekaantuu, tsunami voi merkitä Jumalan tahtoa yhdistää ihmisiä.

nologia, vaatteet yms. Heitä ennen eläneillä Homo habilis-, Homo erectus- ja Homo Neanderthalensis -ihmisillä oli kyllä tietoa ihmisistä, esineistä, eläimistä ja luonnosta, mutta ei kykyä soveltaa tietoa alalta toiselle. Heiltä ei ole löytynyt merkkejä uskosta yliuunnollisiin ilmiöihin eikä myöskään merkkejä sosiaalisista esineistä kuten koruista.

Cro Magnon -ihmisillä oli tärkeä ero edeltäjiinsä: suuri etuotsalohko. Juuri etuotsalohkon tehtävä on Lindemanin mukaan toimia aivojen kokoavana alueena, yhdistää tietoa eri alueilta. Etuotsalohkon kasvu mahdollisti alaidonnisesta ajattelusta irrottautumisen. Kyky soveltaa tietoa alalta toiselle kehittyi dramaattisesti. Kyky soveltaa tietoa alalta toiselle, tutusta tuntemattomaan; se on analogista ajattelua.

Cro Magnon -ihmiset pystyivät siis tekemään analogioita tutusta tuntemattomaan. Tutusta psykologisesta ydintiedosta saatettiin tehdä analogia: Planeetat ovat eläviä ja maailmankaikkeus syntyi, kun Unkulunkulu-jumala teki ensimmäisen miehen ja naisen kaislasta. Samanlaisia analogioita on lapsilla. Biologisesta ydintiedosta syntyy analogia: vesi on elävää, koska se voi mennä mihiin tahtoo. Fysikaalisesta ydintiedosta syntyy analogia: unet tulevat taivaalta sänkyyn.

Tutkimustulosten mukaan yliuunnolliseen uskovilla esiintyy samankaltaisia ydintiedon sekaannuksia kuin muinaisilla kansoilla ja pienillä lapsilla. Päinvastoin kuin skeptikot he voivat pitää väitettä "vanhat huonekalut tietävät asioita menneisyydestä" kirjaimellisesti totena.

Yliuunnolliseen uskovat prosessoivat EEG-mittausten mukaan hitaammin selailisten lauseiden totuudenmukaisuutta kuin "suru liikkuu vatsassa" ja "vesi tuntee kiven". He myös usein uskovat, että biologisilla elimillä ja prosesseilla on oma tahtonsa. Kun meillä on haava sormessa, mitä tapahtuu, kun se paranee? "Sormi haluaa parantua."

Kaksi näkemystä samasta asiasta

Lindeman kertoi, että hyvin kehittynyt analoginen ajattelu edellyttää kykyä soveltaa vain tarkoituksenmukaista tietoa alalta toiselle, kykyä keskittyä olennaiseen ja kykyä epäolennaisen informaation hylkäämiseen. Toisin sanoen hyvin kehittynyt analoginen ajattelu edellyttää kognitiivista inhibitiota. Tämä toimii tiedonkäsittelyn suodattimena, estää tarpeettoman aineksen tulemistä mieleen, hylkää huonot/sopimattomat vaihtoehdot.

- Kognitiivinen inhibitio ohjautuu etuotsalohkolta ja kehittyä yksilön- ja lajinkehityksessä viimeisenä. Siinä on suuria yksilöllisiä eroja.

Lindeman kysyi, voimmeko olettaa, että usko yliuunnolliseen siis ilmentää heikkoo inhibitiota. Onko kaikkien cro magnon -ihmisten, lasten ja yliuunnolliseen uskovien tiedonkäsittely samalla tasolla? Omaavatko he vain alkeellisia analogioita? Onko heidän kognitiivinen inhibitionsa kehittymätöntä?

Tällainen ajattelu edustaisi Lindemanin mielestä yksilöotteista näkemystä ihmisen ajattelusta ja tiedoista; olisi hyvä ja kehittynyt ajattelu versus huono ja kehittymätön. Todellisuudessa ihmisellä on useita tiedonkäsittelyjärjestelmiä: mm. tietoinen järjestelmä (5 - 15 %) ja tiedostamattomat järjestelmät (85 - 95 %). Muinaisilla kansoilla ja lapsilla on tiedostamattomassa järjestelmässä lapsuuden ajan tietovaranto sekä vaistonvarainen tiedonkäsittely. Koulutetuilla länsimaisilla aikuisilla tiedostetun järjestelmän vaikutus on suurempi.

Lindemanin ryhmän tutkimustulosten mukaan taikauskoisten ja skeptikoiden välillä ei löydy eroa tieteellisen tiedon määrässä. Kummatkin tietävät, että energia voi ilmetä lämpönä ja haava puhdistuu tuhoutuneista

soluista, mutta vain taikauskoisilla on kaksi näkemystä samasta asiasta. Haava puhdistuu heidän mielestään tuhoutuneista soluista, mutta samaan aikaan sormi myös haluaa parantua.

Mistä on kyse?

On kaksi tapaa ajatella. Järkeä, analyttinen ajattelu, on tietoinen tapa, jossa ajattelu ja päättely ovat kielellisesti ilmaistavissa. Tähän voidaan vaikuttaa koulutuksella ja se korreloi älykkyyden yms. seikkojen kanssa. Intuitio on tiedostamattomien prosessien synnyttämä vaikutelma jostain asiasta. Ajatuksen kulkua ei voi perustella kielellisesti, siihen on vaikea vaikuttaa koulutuksella ja se ei korreloi älykkyyden kanssa.

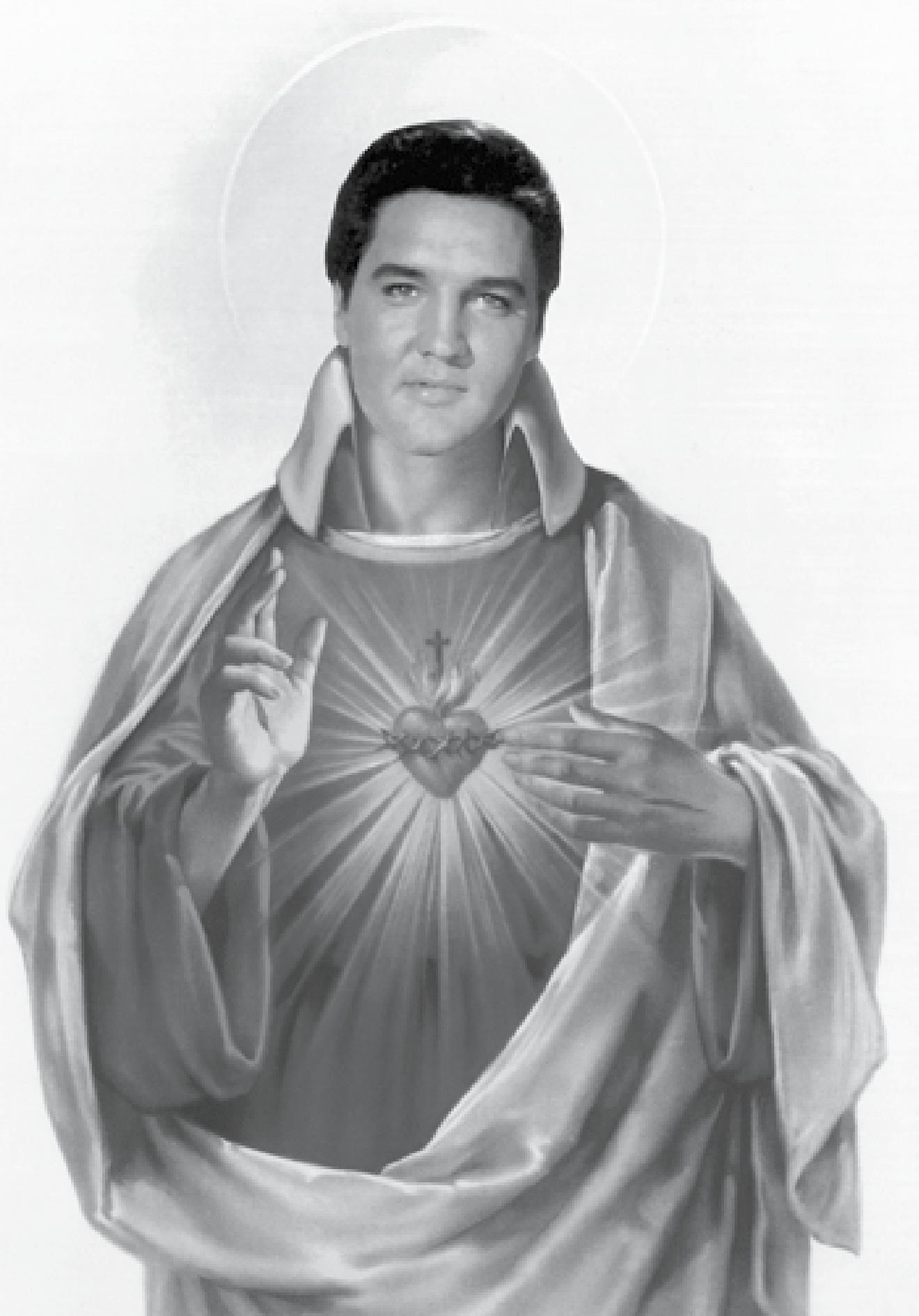
Tiedostamattoman ja tiedostetun välinen inhibitio on todennäköisesti skeptikoilla vahva (neitseestä syntyminen on heidän mielestään mahdotonta), mutta uskonnollisilla ihmisillä heikko (vaikka he ymmärtävät, että se on nykyisen biologisen selityksen mukaan mahdotonta, he sallivat itselleen uskon neitseestä syntymiseen). Tämä inhibitio heikkenee, kun ihminen vanhenee tai ryhtyy luovaksi. Vahva inhibitio saattaa vähentää skeptikoilla tiedostamattoman nousua tietoisuuteen, ja intuitiota myös pystytään käsittelemään rationaalisesti.

Voisi päätellä, että harva skeptikko toimii opettajana, sillä ammattikunnista juuri opettajat kuuluvat kärkikaartiin siinä, kuinka paljon heillä on ydintiedon sekaannuksia.

Inhibitio on perustava mekanismi kaikilla inhimillisen elämän alueilla. Se voi ehkä selittää myös, miksi toisille usko on itsestään selvää ja toisille täysi mahdottomuus, miksi yliuunnollinen voi elää tieteellisen tiedon rinnalla sekä sen, mikä yhdistää kaikki yliuunnolliset uskomukset. Jos toisen todellisuuden olemus avautuu ihmiselle, hän ei voi sitä kielellisesti kuvata eikä rationaalisesti perustella. Silloin kaikki on mahdollista.

- Toinen todellisuus on intuition kuvaama todellisuus.

RISTO K. JÄRVINEN

Elvis elää – Helsingin yliopistolla

Elviksen henki ilmestyi tammikuussa Porthanian saliin PII. Elviksellä oli meille yllättävä sanoma: "Love me tender."

Jos minä olisin keskinkertainen ammattimuusikko ja vaimoni keskin-kertainen laulaja, meistä ei ikinä tulisi hyvin ansaitsevia, menesty-neitä esiintyjä. Jokin jippo pitäisi keksiä.

Mitä jos väittäisin, että sävellyk-seni eivät ole omiani, vaan saan ne "selvä-kuulemalla" joiltakin vaatimattomilta kuolleilta säveltäjiltä kuten **Beethovenilta, Chopinilta ja Sibeliukselta**? Mitä jos väittäisin sanoitusten tulevan vaikkapa normikirjailijoilta **Aleksis Kiveltä ja F. E. Sillanpäältä**?

Kuulostaa hurjalta, mutta ehkä keksisin vielä lisää. Mitä jos vaimoni kertoisi, että hän ei laula itse, vaan kuolleet tähdet laulavat hänen kauttaan: **Louis Armstrong, Marlene Dietrich, Edith Piaf**? Niin – ja tietysti Elvis.

Vauhtiin päästyäni ideoisin lisää. Mitä jos kutsuisimme konserttejamme mediaaliseksi? Mitä jos vaimoni esiintyisi niissä esimerkiksi tohtori **Fritz Hermannina**, edesmenneenä saksalaisena sotilaslääkärinä, joka on omis-tanut elämänsä ihmisten auttamiseen myös henkimaailmasta käsin? Ja **Abbedissana**, muinaisen nunnaluostarin johtajana, joka voisi tuoda viestejä ihmisille heidän kuolleilta läheisiltään ja suojelusenkeiltään? Mitä jos konsertteja juontaisi vaimoni näyttölemä enkelityttö **Carmen**, jonka lapsenomaiseen esiintymiseen ja huumoriin pääsisi helposti mukaan?

Toimisiko tällainen? Kyllä, ainakin **Aulikki ja Seppo Plaamin** esittämänä tämä tarina on uponnut yleisöön jo 25 vuoden ajan.

Oma kirkko

Aulikki ja Seppo Plaami esiintyivät 30. tam-mikuuta tänä vuonna Helsingin yliopiston

Porthanian salissa PII – samassa tilassa, jossa Skepsis vietti joulukuussa 20-vuo-tisjuhliaan. Heidän konserttinsa oli pakko käydä tarkastamassa.

Ulkona vallinneesta räntäsateesta huoli-matta jokainen salin 305 paikasta täyttyi niin, etteivät kaikki halukkaat mahtuneet sisään. Tilaisuuden järjesti *Forum Humanum ry*, jonka tehtävänä on "tarjota areena elämän henkisestä ulottuvuudesta kiinnostuneelle yleisölle". Alkupuheen piti yhdistyksen pe-rustaja ja puheenjohtaja, elokuvaohjaaja ja joogaopettaja **Taavi Kassila**, joka on ollut perustamassa myös *Minä Olen* -lehteä ja *Suomen Amma* -keskusta.

- Aulikki joutui auto-onnettomuuteen vuonna 1976. Seppoon hän tutustui, kun kävi hakemassa häneltä henkiparannusta onnettomuudessa saamiinsa vammoihin, Kassila kertoi.

Tarinan mukaan myös Aulikille avautui vuonna 1981 kanava henkimaailmaan. Hän alkoi kehittyä syvätransssimeedioksi, joka tar-koittaa sitä, että Aulikin maallinen tietoisuus väistyy ja hän luovuttaa kehonsa henkimaailman ystävien ja auttajien käytettäväksi. Au-likin kehittäminen ja koulutautuminen kesti kolme vuotta. Julkisen esiintymisen hän aloitti vuonna 1984.

Vuonna 1991 Aulikki ja Seppo muuttivat ensin Luxemburgiin ja sieltä muutaman vuo-den kuluttua Kaliforniaan. Kesti viisi vuotta, ennen kuin selvisi heidän USA:han muut-tonsya syy: henkimaailman aloitteesta he pe-rustivat kirkon nimeltä *Gate of Heaven Cha-pel*. Kirkon tarkoituksena ei ole luoda uutta uskontoa, vaan auttaa ihmisiä kasvamaan omassa uskossaan siten, että heissä vahvis-tuisi lähimmäisenrakkaus ja toisten auttamis-halu.

Aulikki ja Seppo Plaami Helsingin yliopistolla tammikuussa 2008. Kuvan epäterävyyteen vaikuttaa joko kuvaajan päälle jättämä kanavointia häiritsevä kännykkä tai kameran automaattizoomauksen yllättävä häviäminen.

Kirkon perustamisen yhteydessä lähes 200 Suomessa asuvaa Plaamien toiminnan tuntevaa ystävää liittyi ulkomaisen kirkon jäseneksi. He toimivat aluksi Kaariporttiystävien nimisinä paikallisina ryhminä, kunnes vuonna 2001 perustettiin yhdistys *Kaariporttiystävät*. Yhdistys järjestää paitsi mediaalisia tilaisuuksia myös hoito-, esitelmä- ja seminaaritapahtumia.

Aulikki ja Seppo asuivat pitkään Yhdysvalloissa ja muuttivat sieltä takaisin Suomeen pari vuotta sitten. Nykyään he tekevät Euroopan kiertueen kahdesti vuodessa ja heillä on aikaa esiintyä Suomessa useammalla paikkakunnalla. Yksi esiintymisistä nähtiin Porthaniassa.

Miksi taiteilijat taantuvat taivaassa?

Arvostettu toimittaja **Erkki Saksa** teki jo vuonna 1984 Plaameista kaksiosaisen tv-ohjelman Yleisradion TV2:lle. Saksa kertoo ohjelmassa, että hän aikoi ensin kieltäytyä osallistumasta sen tekemiseen, koska näki mediaaliset konsertit bluffina, hyvin harjoiteltuna teatterina. Kun hän sitten kävi yksin Aulikin mediaalisessa istunnossa, hän kohtasi vieraalta ihmiseltä sellaista kauneutta, herkkyyttä ja ihmisrakkautta sekä toimittajan sisäisen maailman yllättävää tuntemusta, että vakuuttui Aulikin olevan ainakin ilmiömäinen

telepaattinen kyky, mahdollisesti jotain muutakin.

Saksa kuitenkin kiinnittää ohjelmassa tervästi huomiota siihen, että jos Plaamien kappaleiden sanat ja sävellykset tulevat tunnetuilta henkilöiltä, niin miksi heidän musiikistaan on vaikea löytää näiden taiteilijoiden persoonallisia piirteitä. Hän kysyy, miksi mahdollisesti elämänsä jatkavat taiteilijahenget taantuvat musiikillisesti ja kirjallisesti Plaamien kappaleissa.

Säveltäjä **Matti "Rag" Paananen** kertoo ohjelmassa, että melodian kuljetus on jokaisella säveltäjällä täysin yksilöllinen, aivan kuten käsiala. Hän ihmettelee, mihin ovat Plaamien kappaleissa hävinneet kaikki nämä kuuluisien säveltäjien persoonalliset melodian kuljetukset. Kaikki kappaleet kuulostavat hänen mukaansa yhden ja saman ihmisen tekemiltä.

Seppo vastaa kysymyksiin ympäröivästä reästä. Tuonpuoleisesta vastaanottamisestaan sanomissa hänelle ja vaimolleen on kuulemma kerrottu, etteivät kappaleiden tekoon osallistuneet kirjailijat ja säveltäjät yritä todistaa meille, keitä he ovat. He esiintyvät vain tuodakseen meille hyvää sanomaa. He eivät myöskään halua laittaa omia puumerkkejään sävellyksiinsä ja sanoituksiinsa. Kappaleet onkin teosilmoituksissa merkitty kätevästi Plaamien nimiin.

Sepon sana skeptikoille

Porthaniassa Seppo Plaami kertoo kuuli-joille, että hänen vaimonsa Aulikki ei ole koskaan osannut laulaa normaalitilassa, laulua syntyy vain syvässä transsissa. Kanavoinnin aikana Aulikki on niin syvässä tilassa, että luovuttaa oman tietoisuutensa kokonaan pois kehostaan, eikä hän jälkeensä muista mitään esityksestä, persoonista ja informaatiosta, mitä hänen kauttaan on kulkenut.

Ennen konsertin alkua Seppo kehottaa paikalla olijoita sammuttamaan matkapuhelimensa, sillä kännykkäsäteily häiritsee huomattavasti kommunikaatiota kuolleiden kanssa. Häneltä löytyy myös sana skeptikoille:

- Nyt kun olemme Helsingin yliopistolla, niin muistakaamme, että tieteessä teoria

Elviksen kuolema – salaliitto sekin?

Yksi epäilijöiden mielestä selvin todiste siitä, ettei Elvis kuollut, on hänen toinen nimensä. Todistettu on, että "Aron" on Elviksen oikea ja virallinen toinen nimi, eikä sitä ole koskaan virallisesti muutettu. Miksi hautakivessä lukee "Aaron"? Gracelandin johtaja on tarjonnut vaihtoehtoa: "Siihen on tullut kirjoitusvirhe." Outoa on, miksei asialle pystytty tekemään mitään Elviksen 250 miljoonan dollarin vuosituloilla. Hautajaisten kutsukorteissa ja kiitoskorteissa luki "Aron", mutta haudassa luki "Aaron". Gracelandin portin muistolaatassa luki vielä 1992 "Aron", mutta seuraavana vuonna "Aaron". Miksi vaihto tapahtui vasta vuosia kuoleman jälkeen?

Monet uskovat ilmeisesti tosissaan, ettei Elvis kuollut 16.8.1977, niin kuin virallisesti väitetään. Suomi24:n keskustelupalstalla eräs kirjoittaja listaa 104 asiaa, jotka todistavat, että Elvis luultavasti edelleenkin elää. Seuraavassa TOP5 -lista hausimmista "todisteista".

1. Elviksen väitetään kuolleen kylpyhuoneessa Gracelandissa. Kylpyhuoneeseen mennessään hänen kerrotaan ottaneen mukaansa kirjan. Virallinen totuus siitä, minkä kirjan Elvis otti kylpyhuonelukemisekseen, sisältää ristiriitaisuuksia. Poliisin mukaan kyseessä oli pornokirja. Toisen poliisin mukaan kyseessä oli lääketieteellinen julkaisu. Larry Gellerin mukaan kyseessä oli skientologien kirja. Vernon Presleyn ja Charlie Hodgen mukaan kyseessä oli Raamattu. Asiantuntijakirjailijoiden mukaan mitään kirjaa ei ollutkaan.
2. Elviksen kuolinsyyn (sydämen pettäminen) julistettiin sairaalan johtajan ja Jerry Franciscon toimesta ennen kuin ruumiinavaus oli edes kunnolla alkanut. Kaikki vähänkin patologiaa tuntevat tietävät, ettei tuommoista diagnoosia pysty tekemään ruumiinavauksen yhteydessä.
3. Elviksen hautajaisia on sanottu surkeiksi. Miksi maailman suosituin artisti sai niin surkeat hautajaiset? Koska hän ei todellisuudessa kuollut?
4. Virallisen tietojen mukaan Elvis on haudattu Gracelandiin äitinsä viereen "meditaatiopuutarhaan". Hautausasiantuntijat ovat sanoneet hautojen olevan aivan liian lähellä suihkulähdettä – vesivahingon vaara on liian suuri.
5. Priscilla Presley puhuu edelleen Elviksestä preesensissä: "Hän on elävä legenda".

LÄHDE:
[HTTP://KESKUSTELU.SUOMI24.FI/](http://keskustelu.suomi24.fi/)

pitää selittää ja sitten todistaa. Me emme ole täällä todistamassa mitään, vaan kertomassa kokemuksistamme vuosikymmenten ajalta. Kaikkea pitää tietysti epäillä, mutta samalla epäilemäänsä asiaa täytyy tutkia avoimesti; onko tämä huuhaata?

Seppo todistaa, että kyseessä ei ole huuhaa, koska hän ja vaimonsa ovat kokeneet paljon mediaalista yhteyttä. Skeptikon mielipiteen saattaa hänen mukaansa muuttaa kokemus, jossa hän tapaa isoisänsä hengen yöllä vuoteensa vierellä. Aamulla skeptikko ehkä vielä miettii, oliko kaikki unta vai kävikö isoisä todella kylässä. Hän vakuuttuu tapahtuman todellisuudesta, kun muistaa kuinka perheen kissa säntäili isoisän saapuessa karvat pystyssä ympäri asuntoa.

Yleisö nauraa tarinalle, tuskin kuitenkaan sen ontuvan ajattelun takia.

Tähtiparat

Konsertti alkaa. Aulikki seisoo silmät kiinni kumarassa asennossa salin edessä, Seppo asettaa kämmenensä hänen rinta- ja selkäpuolelleen, lukee Isä meidän -rukouksen. Aulikki vajoaa transsiin välittömästi. Hänestä tulee 9-vuotias enkelityttö Carmen. Hän kikkattelee ja puristelee paidanhelmojaan hermostuneena. Aulikki ylinäyttelee.

Carmen on illan MC, Master of Ceremonies, siis juontaja. Taustanauha soi. Seppo säestää kosketinsoittimilla tuskainen ilme kasvoillaan. Aulikki laulaa 40 minuuttia. Tai siis "henget" laulavat Aulikin kautta. MC ei kerro koskaan, kuka henki kulloinkin on äänessä, joten suuri osa biiseistä, joita minä en tunne, menee ohi. Sitten tunnistan *La Vie En Rose*n. Ranskalaiset ärrät särähtelevät Aulikin laulussa ja olen kuulevinani kaikuja Edith Piafin äänestä. Sitten seuraa *Miljoona ruusua*. Laulajaa en tunnista, **Veera Telenius** se ei ainakaan ole. Ehkä siinä laulaa **Alla Pugatsova**, suomeksi. Yllättäen hän sekoilee kertosaheen sanoissa tai sitten henki vain innostuu improilemaan.

Välillä Aulikin kehossa käy vierilemassa sotalääkäri Fritz Hermann, jolla on kuulijoille tärkeä ja uusi sanoma: "Elämä on elämisen arvoista. Elämä jatkuu." Myös laulu jatkuu: *O Sole Mio*. Olisiko paikalla **Enrico Caruso**?

En tunnista laulajaa Aulikin äänestä enkä ilmeistä. Aulikin naama vääntyy vahvoin ilmeisiin hänen laulaessaan. On sanottu, että esiintyjät kykenevät ottamaan Aulikin kehon haltuunsa niin hyvin, että jopa heidän kasvonpiirteensä tulevat esiin. Vielä selvemmin tulevat esille heille ominaiset eleet ja muut luonteenpiirteet. Mielestäni Aulikki ylinäyttelee.

Seuraavaksi Porthaniaan saapuu Marlene Dietrich, joka esittää laulun *Lili Marleen*. Dietrich valtaa Aulin kehon täydemmin kuin kukaan esiintyjä aiemmin. Aulikki flirttailee yleisön kanssa. Hän laulaa ja tuijottaa minua silmiin kymmenen sekunnin ajan. Sitten hän ojentaa kätensä diivamaisesti eturivissä istuvalle miehelle. Mies nousee ja suutelee häntä kämmenselälle. Hetken kuluttua hän osoittaa kättään kauempana istuvalle miehelle. Jonkin ajan päästä punoittava mies kävelee Aulikin luokse ja antaa hänelle nollona käsisuudelman.

Vain korkeinta palvelevien henkiolentojen on sallittu käyttää Aulikki Plaamin kehoa instrumenttina, joten seuraavaksi paikalle saapuu viinaa, lääkkeitä ja huumeita väärinkäyttänyt Elvis. Elviksellä on meille sanoma: "Love me tender, love me sweet, never let me go..." Aulikin Elvis-imitaatio on niin surkuhupaisa, että sitä katsoessa tuntee myötähäpeää. Huonoon jamaan kuulostaa Elviksen ääni taivaassa menneen.

Louis Armstrongin *When the Saints Go Marching In* on jo niin huvittava esitys, että yleisökin uskaltaa nauraa vedet silmissä. Erityisen hauskaa on, kun Aulikki yrittää tavoitella Armstrongin käheää ääntä ja kummallisia poskenheiluttelupäräytyksiä.

Viimein konsertti loppuu, vaikka laulajia riittäisi loputtomiin. Heitä on tarinan mukaan ollut kaikkiaan noin sata. Lauluja Aulikki on kuulemma esittänyt 17 eri kielellä.

Kymppitonni päivässä?

Kun on nähnyt ja kuullut Plaamien mediaalisen konsertin, voi rehellisesti todeta, että huonompikin imitaattori pystyisi samaan. Hyvät laulajat ja imitaattorit pystyisivät paljon parempaan. Jos **Jorma Kääriäinen** väittäisi vaikuttavien Elvis-laulujensa tulevan suo-

raan itse rock'n'rollin kuninkaalta, hän synnyttäisi hurmoksellisen herätysliikkeen. Jos **Jope Ruonansuu** kertoisi Vesa-Matti Loiri-huumorilaulujensa kanavoituvan suoraan Loirilta, sadattuhannet pitäisivät ilmiötä todisteena kuoleman jälkeisestä elämästä, vaikka Vesa-Matti Loiri on hengissä.

Hämentävää on, kuinka ihmiset, jotka väittävät omaavansa yliluonnollisia kykyjä, voivat nostaa itsensä noin vain maailman tärkeimpien ihmisten joukkoon. *Ultra*-lehdessä 2/2008 **Sari McGlenn** kirjoitti matkastaan Uuden Seelannin Kaikouraan, jossa hän kävi kommunikoimassa delfiinien ja valaiden kanssa. Artikkelissaan hän kertoi puhuneensa telepaattisesti eläimille, että hän toimii linkkinä suomalaisten ja heidän välillään. Millä mandaatilla hänestä tuli niin tärkeä, että hän saattoi noin vain edustaa suomalaisia? Ei ainakaan minun. Miksi Aulikki Plaami on muka niin tärkeä, että hänen kauttaan laulavat vain maailman parhaat muusikot? Miksei paikalle ikinä kanavoidu **Esa Pakarinen** ja ilmoille singahda lupsakka *Lentävä kalakukko*? Entä kenen kautta laulava talonmies **Sepi Kumpulainen** ilmaisee itseään joskus kuolemansa jälkeen?

Mediaalisen konsertin ääressä on jälleen kerran syytä esittää kysymys: Kumpaa pitäisi uskoa, monimutkaista selitystä hengistä, jotka saapuvat toteuttamaan itseään Aulikki ja Seppo Plaamin kautta vai yksinkertaista selitystä, että mitään henkiä ei ole eikä tule,

Ymmärrätkö? En.

Mediaalisen konsertin jälkeen Porthaniassa nähtiin perinteinen meedioesitys. Aulikki Plaamin kehon valtasi edesmennyt Abbedissa, joka toi paikalla olleille viestejä heidän kuolleilta omaisiltaan.

Tilaisuus alkaa. Aulikki seisoo transsissa salin edessä, keskittyä ja alkaa puhua.

- Täällä on vanhempi naishenkilö... Hänen lempinimensä on Leivoska. Tunnistaako kukaan?

Hiljaisuus.

- Tunnistaako kukaan?

koska niitä ei ilmiön tuottamiseen tarvita? Vastaus on helppo: Aulikki ja Seppo huijauvat, joko tiedostetusti tai tiedostamattaan. Totuus saattaa löytyä myös jostakin tiedostetun ja tiedostamattoman väliltä: "Toki sävellet, sanat ja esiintyjät tulevat taivaasta, mutta treenataan tätä uutta biisiä vielä puoli tuntia."

Tiedostettuun huijaamiseen viittaa se, että henkinen toiminta on Plaameille selvästi merkittävä rahanansaitsemiskeino. Esimerkiksi päivän kestävästä mediaalisesta konsertista ja tohtori Hermannin seminaarista heidän peruslaskutuksena on 35 euroa hengeltä. Porthanian vapaaehtoisella kolehdilla rahoitetusta tilaisuudesta he olisivat tavallisella laskutusperusteellaan kuitanneet yli 10 000 euroa.

Maksusta Plaamien henget myös tulkitsevat sairauksia, antavat hoito-ohjeita ja välittävät tietoa tuonpuoleisilta sukulaisilta esimerkiksi pienryhmille. He ovat luonnollisesti julkaisseet useita levyjä, joiden teostomaksut eivät mene hengille vaan heille itselleen. Levyjä sekä muuta asiaan kuuluvaa rekvisiittaa on mediaalisissa tilaisuuksissa tietysti aina myynnissä.

RISTO K. JÄRVINEN

LÄHTEET:
[HTTP://YLE.FI/ELAVAARKISTO/](http://yle.fi/elavaarkisto/)
[HTTP://WWW.GATEOFHEAVENCHAPEL.COM/KAARIORTTIYSTAVAV/](http://www.gateofheavenchapel.com/kaariporttiystavav/)

Abbedissalla oli asiaa.

on vertauskuva. Ymmärrätkö?

- En.
- Leivoska on rakkauden nimi. Ymmärrätkö?

- Luulisin.
- Hän on oikeassa. Pese vain sitä omaa pyykkiäsi.

Yleisö repeää nauramaan.
Seuraava henki tekee tuloaan. Aulikki hie-roo kasvojaan ja keskittyy.

- Onko Erik? Hän voi olla joku täällä tai sitten hän on toisella puolella.

Hiljaisuus.
Aulikki kertoo pyrkivänsä selvittämään asiaa lisää. Jonkin aikaa keskittyttyään hän sanoo "kiitos".

- Erikiä on väliaikaisesti kutsuttu tällä nimellä.

Joku viittaa. Aulikki menee hänen luokseen.

- Sinulle on viesti: olet mennyt yläpuolelle arvostelun ala-asteen. Ymmärrätkö?

- En.
- Viestin tuojalla on samanlaiset silmät kuin sinulla, niistä näkee missä mennään. Ymmärrätkö?

- Kyllä.
- Hän käskee sinua heittämään vapaalle.

Yleisö nauraa. Aulikki kysyy nimen "Erik" merkitystä.

- Se on alkuperäinen nimeni, jonka olen muuttanut myöhemmin.

- Sinulle lähetetään huolenpitoa ja rakkautta.

Henkiä seuraa kuin liukuhihnalta.
- Löytyykö Marja-Leena? Joka on myymässä jotakin.

Hiljaisuus.
- Täällä on vanhempi naishenkilö. Äiti.

Yleisön joukossa on Marja-Leena. Aulikki kertoo hänelle, että äiti seuraa häntä koko ajan ja ihmettelee kuinka hän on niin touhu-kas jonkun koneen kanssa.

- Tiedostan, että täällä on äiti, mutta se voi olla myös isoäiti.

- Äitini se on.
- Tiedostan äidin hyvin voimakkaasti. Hän sanoo sinulle, että älä kiirehdi liikaa, ettet taas kompastele. Hän on aina ollut hiukan utelias elämäsi suhteen ja on vieläkin.

Seuraava potilas. Aulikki keskittyy jälleen.

- En tavoita nimeä... Pysin selvittämään asiaa...Mortti tai Mörtti. Kiitän.

Hiljaisuus.
- Hän liittyy pilapiirroksen tai piirtämiin.

Joku viittaa. Hän saa viestin:

- Älä pidä elämäsi pilapiirroksena. Mene eteenpäin elämässä, usko ja luota itseesi. Et ole mikään Mortti tai Mörtti.

Yleisö nauraa taas.

- Pitääkö minun vaihtaa alaa?
- Olet tullut siihen pisteeseen, että se asia sinun on selvitettävä nyt.

Istunnon päätteeksi Aulikki rojahtaa tuolille voipuneena. Seppo lausuu:

- Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä...

Aulikki palaa hitaasti reaali maailmaan.

Huonoja ja hyviä osumia

Aulikin meedio-show noudatti perinteisiä kaavoja, joita on nähty mm. viime joulukuussa edesmenneen **Svea Richnaun** tilaisuuksissa. Kun Aulikki kommunikoi kuolleiden kanssa, hän käytti joko tiedostamattaan tai tiedostetusti ns. cold reading -tekniikkaa, jossa pyritään saamaan henkilöistä selville asioita ilman, että heistä on hankittu ennakkotietoja. Hän käytti myös erilaisten tilastojen tuntemukseen perustuvaa warm reading -tekniikkaa.

Yhtäkään paikalle saapunutta henkeä ei yleisö tunnistanut välittömästi innosta hihkuen vaan pikemminkin pitkän maanittelun tuloksena, kun kaikki olivat ehtineet käydä mielessään läpi jopa viime vuosisadalla kuolleet sukulaisensa. Maanittelun jälkeen eräs mies löysi Leivoskan, mutta ei kuitenkaan

ymmärtänyt hänen viestejään ennen kuin 300 häntä tuijottaneen ihmisen aiheuttama sosiaalinen paine sai hänet vastaamaan "luulisin" kysymykseen "ymmärrätkö".

Kysymys "ymmärrätkö" on cold reading -tekniikkaa. Kun vastaaja viimein myöntää ymmärtävänsä jonkun yksinkertaisen kysymyksen tai väitteen, syntyy tästä vaikutelma, että hän hyväksyy kaikki meedion aikaisemminkin esittämät seikat.

Leivoskan viesti "pese vain omaa pyykkiäsi" oli niin yleisluontoinen ja merkitykseltön, että sen olisi pystynyt esittämään suuren viisautena kuka tahansa, jopa vain asiakkaiden sijasta omiin ilmeisiinsä keskittyvä tv-terapeutti **Ilona Rauhala**.

Erikiä ei yleisö meinannut löytää, vaikka Aulikki laajensi osumapiiriä heittämällä, että kyseessä saattaa olla myös henkilö kuolijoiden joukossa. Kun Erik löytyi, hän ei ymmärtänyt ensimmäistä viestiä, joka oli liian tarkka, mutta ymmärsi seuraavan, niin kuin kuka tahansa meistä ymmärtäisi. Hän hyväksyi sen mediaalisen oivalluksen, että ihmisen silmistä voi nähdä hänen tunnetilansa.

Uskomaton osuma oli, kun Aulikki kertoi Erikin käyttäneen väliaikaista nimeä, niin kyseinen "Erik" myönsi vaihtaneensa juuri tämän nimen pois. Tässä tapauksessa voi epäillä hot readingia, tietoista huijausta: etukäteisselvityksiä tai apurin käyttöä. Itse epäilen, että kyseinen henkilö ja hänen taustansa sattui olemaan Aulikille rajatietopiireistä tuttu tapaus.

Luultavasti tiedostamatonta warm readingia Aulikki käytti nimivalinnoissaan: hän löysi nimiä, jotka osuivat keski-ikää selvästi vanhemmalle yleisölle. Nimi Erik, jonka voi kuulla myös nimenä Eerik, oli melko varma osuma yli 300 ihmisen joukossa. Myös nimen Marja-Leena käyttäminen voisi kuvitella antavan osumia: jos ei löydy Marjaa, löytyy Leena, ja päinvastoin.

Tapaus Marja-Leena oli mielenkiintoinen. Istuin hänen takanaan. Hän vaikutti alan ihmiseltä, joka valokuvasi kaikkea ja jolla tuntui olevan huuhaa-tukiporukkaa mukanaan. Mikään ihme ei mielestäni olisi ollut, jos hän ja Aulikki olisivat tunteneet toisensa vähintään pintapuolisesti etukäteen. Nimi osui maanittelun jälkeen täydellisesti oikein,

mutta loppupuuhissa menttiin pahasti taiteen puolelle.

Marja-Leena oli noin reilu viisikymppinen nainen, joten Aulikki ei voinut olla ihan varma, onko viestiä lähettävä henki hänen äitinsä (joka saattaisi biologisesti ajatellen vielä olla elossa) vai hänen isoäitinsä (joka luultavasti olisi rajan takana). Kun Aulikki mietti tätä, hän sai Marja-Leenalta ilmaiseksi varmistuksen, että kyseessä on hänen äitinsä. Meediokaavan mukaan Aulikki vahvisti välittömästi saamansa tiedon: "Tiedostan äidin hyvin voimakkaasti."

Seuranneet ohjeet olivat sellaisia, joita lapseton nunnakin tietää kaikkien maailman äitien lapsistaan ajattelevan. Kyllä, äiti on aina ollut kiinnostunut ja utelias tyttärensä elämän kulusta. Äläkä kompastele! Joka ikinen maailman äiti on nähnyt lapsensa kompastuvan milloin mihinkin, eikä halua nähdä sitä enää aikuisiässä.

Tapaus Martti tai Mörtti oli kieltämättä rohkea veto meediolta. Mortteja löytyy Suomesta Väestörekisterikeskuksen nimipalvelusta vain 29 kappaletta. Mörttejä ei maassamme ole lainkaan. Mutta Martteja, mahdollisia mörtti-mortti -lisäosumia, löytyy jo 51 772 henkeä. Veikkaan, että hengen tunnistanut ja kätensä ylös nostanut mies reagoi maanittelun jälkeen termeihin "sarjakuva" tai "piirtäminen", ja hän oli joskus innostunut sarjakuvahahmoista "Mortti ja Vertti".

Mielenkiintoisinta ja mystisintä Aulikin istunnossa oli se, että etsityt henkilöt löytyivät joka ikisellä kerralla. Osumat tuntuivat joskus dramaattisilta. Kerran Aulikki kertoi: "Täällä on Katri-mummo." Joku löysi mummonsa ja sai jonkun tyhjänpäiväisen viestin. On pakko myöntää, että jos Aulikki olisi sanonut, että "täällä on Irja-mummo", olisin varmasti reagoinut tunteella kuolleen isoäitini nimeen. Innostukseni olisi laantunut vasta siinä vaiheessa, kun mummoni olisi vastannut kysymykseeni pitääkö minun vaihtaa uraa: "Se sinun on selvitettävä nyt."

Juuri näin tyhjänpäiväisen astrologisen vastauksen Mortti vai oliko se Mörtti, henki maailmasta sai.

RISTO K. JÄRVINEN

Aave kännykässä?

Englantilainen Daily Mail julkaisi tammikuun lopussa valokuvan, joka ensi katsomalta näyttää tuiki tavalliselta otokselta juhlatuulella olevista nuorista tytöistä, mutta josta tarkemmin tutkittuna löytyy jotakin mystistä: lapsiaaveen kasvot tyttöjen jalkojen välissä.

Kuvan ottaja on lehden mukaan 17-vuotias **Matthew Summers**. Hän oli ottanut kuvan kännykällään siskonsa ystävän luona Billinghamissa, Keski-Englannissa.

Kyseessä tuskin kuitenkaan on yliluonnollinen ilmiö. Jopa parapsykologi **Ciaran O'Keeffe** löytää lehdessä kuvalle maanläheisen selityksen:

- Ihmiset ovat taitavia löytämään tunnistettavia asioita sattumanvaraisista kuvioista, erityisesti kasvoja. Ilmiölle on termikin: pareidolia. Aluksi kuvioita etsittiin mustetahroista, sitten pilvistä ja nyt näköjään kännykalokuvista. Tässä kuvassa ei esiinny henki, vaan kyseessä on vain satunainen yhdistelmä va-

loa, varjoa ja vajaita pikseleitä.

Kaksoisvalotus ja kuvamanipulaatio olivat yleisimmät selitykset kuvan kasvoille lehden kommenttipalstalla. Moni arveli, että kuva on otettu kännykällä, väärennetty Photoshopilla ja siirretty takaisin puhelimeen. Moni myös tietysti uskoi kuvan aitouteen.

Useampiakin kasvoja

Daily Mailin kuva voi hyvinkin olla aito. Aavetta siinä tuskin kuitenkaan esiintyy. Huonotasoisista kännykkäkuvista löytää helposti sattumanvaraisia kuvioita, jotka muistuttavat tuttuja muotoja. Kun näitä kuvia otetaan miljardeja vuodessa, ihme olisi nimenomaan se, jos minkäänlaisia tunnistettavia kuvioita

ei pikselimössöstä löytyisi.

Daily Mailin kuvasta löytyy tarkemmin katsottuna useampiakin kasvoja. Varsin vaakuuttava on kuvan vasemmalla puolella, television alla piilotteleva Jeesuksen näköinen viiksekäs mies.

Jeesus chihuahuan korvassa

Pareidolia merkitsee ihmisen taipumusta tunnistaa kuvioita siellä missä niitä ei varsinaisesti ole. Pilvenhattaroissa voi siis helposti nähdä norsuja, nuudeleissa äiti Teresoja ja suihkuverhoissa Lenineitä. Suosituimmat hahmot ovat luonnollisesti Jeesus, neitsyt Maria ja Elvis.

Heidän kasvojaan on raporttien mukaan löydetty muun muassa paahtoleivistä, pitsanpaloista, porkkanoista, vesimeloneista, kalapuikoista, simpukoista, puunrungoista, takkatiilistä, kivenpaloista, vessanovista, seinäpaneeleista, lattialaudoista, tortilloista, pullista, katkaravun pyrstöistä, kalanruodoista, haarukoista roikkuvista spageteista, kaakaoien pinnoilta, autotallin lattialle ilmestyneistä tahroista, hammaslääkärin röntgenkuvista, paistinpannun naarmuista, ikkunaruuuista, chihuahuan korvista ja sohvan rypyistä.

Useimmiten kyseessä on pareidolia, kuvien löytämisen taito, mutta melko usein takana on silkka huijaus.

Jeesus ilmestyi kalapuikkoon. Näin tarkka kuva antaa jo aiheita epäillä, että kuva ei ole ilmestynyt kalapuikkoon sattumalta.

Kymmenen vuotta sitten **Diane Duyser** löysi käsittämättömän tarkan neitsyt Marian kuvan grillaamastaan juustoleivästä. Hän onnistui myymään leivän eräälle kasinolle 20 000 dollarilla. Nykyään paahtamalla ilmestyneitä kuvia on melko hankala saada kaupaksi, sillä niiden tuottaminen on liian yksinkertaista. Helsingin Sanomat esimerkiksi kertoi maaliskuun alussa tanskalaisesta ravintolasta, jossa voi koska tahansa tilata paahtoleivän, johon on paahdettu Mona Lisän kuva.

Nainen Marsissa?

Pareidoliaan liittyy myös tämän lehden kansikuva, jonka mukaan Marsissa on kuvattu puutarhatonttu tai nainen. Kyseessä on kuitenkin eroosion kalvama kivi. Sitä paitsi: miten Marsissa voisi olla nainen? Eikö miesten pitänyt olla Marsista ja naisten Venuksesta?

Täyttä sattumaa on, että myös lehden seuraavan artikkelin WTC-savupatsaassa näkyy selvästi hymyilevä, turbaanipäinen mies.

Korvapuustin päässä näyttää olevan äiti Teresan hahmo. Tästä pullasta tuli aikanaan maailmanlaajuinen uutinen.

RISTO K. JÄRVINEN

LÄHDE:
WWW.DAILYMAIL.CO.UK/

Näyttää siltä, että WTC 7 olisi tuhottu räjäyttämällä, ei ole.

Syyskuun 11. ja oudot salaliittoteoriat

Syyskuun 11. päivä 2001 tehtyyn terroristi-iskuun liittyvät salaliittoteoriat jättävät varjoonsa jopa **John F. Kennedyn** murhasta keksityt teoriat. On ymmärrettävää, että maassa, jossa on historiaa yleisesti oletetuista salaliitoista, epäilykset valtion rehellisyydestä nousevat helposti esiin.

JFK:n murhaan ei ole vielä saatu selvyttä. Jo valmiiksi salaliittoteorioita vastaanottavaista ilmapiiriä lisäsi WTC-attentaatin jälkeen Yhdysvaltain presidentti **George W. Bushin** ja hänen hallituksensa esittämien kahden tärkeän väitöksen osoittautuminen valheiksi¹. Ensimmäkin yhteyttä **Saddam Husseinin** ja 9/11 -taphtuman välillä ei löytynyt ja tuskin tulee löytymäänkään, koska **Osama bin Laden** piti Husseinia ja hänen hallitustaan vääräuskoina ja kehotti muslimeja taistelemaan heitä vastaan². Toiseksi joukkotuhoaseita ei Irakista löytynyt, vaikka Yhdysvallat käytti niiden olemassaoloa pääsyynä maahan hyökkäämiselle.

Marraskuussa 2002 Yhdysvaltain kongressi ja George W. Bush perustivat komission, jonka tehtävänä oli tutkia 9/11-tapahtumia. Tämä komissio koostui kymmenestä eri puolueita edustavasta jäsenestä, ja harva hurjimmistakaan salaliittoteoreetikoista ajattelee komission kuuluvan mihinkään Bushin juoneen. Komission virallinen ja kiistämättä

kattava tutkimus ei tosin rauhoittanut salaliittoteorioita – komission työtä jarruttavien tahojen sekaantumisesta kertovien uutisten vuoksi. Paljon yksittäisiä seikkoja on jäänyt selvittämättä ja monet kokevat tämän todisteena salaliitosta. Toiset taas pitävät komission työtä puutteellisena.

Boeing 767 American Airlines Lento 11

Lento 11 oli kone, joka iskeytyi World Trade Centeriin ensimmäisenä. Se osui pohjoisen tornin yläosaan. 9/11-komissio selvitti tämän lentokoneen tapahtumia kattavasti.

Lento 11 oli vakiovuoro Bostonista Los Angelesiin, ja 9. syyskuuta sitä ohjasivat kapteeni **John Ogonowski** sekä apupilotti **Thomas McGuinness**. Kyydissä oli yhdeksän lentoemäntää ja 81 matkustajaa, joista viisi oli terroristeja. Viimeinen yhteydenotto lentokoneesta tapahtui klo 08.13, viisi minuuttia nousun jälkeen. Kaikki oli silloin normaalia ja kone oli jo miltei peruslentokorkeudessa 29 000 jalassa.

Kuusitoista sekuntia myöhemmin Bostonin valvomo otti koneeseen yhteyttä. Kone ei enää vastannut. Kone ei tämän jälkeen vastannut yhteenkään yhteydenottoyritykseen. Se iskeytyi pohjoiseen WTC-torniin 08.46.40, jolloin kaikki matkustajat ja tuntematon määrä tornissa olijoita kuolivat. Kaappaus tapahtui käyttämällä matto- ja muoviveitsiä.

9/11-komissiolle on kerrottu, että em. välineet oli testien mukaan mahdollista saada lentokoneeseen turvatarkastuksista huolimatta. Paljon on spekuloitu siitä, onko mahdollista, että viisi kaappaajaa saa lentokoneen hallintaansa pelkillä muoviveitsillä. Kaikki kaapparit olivat ilmeisesti sijoittuneet ensimmäiseen luokkaan, joka on loogista: koneen etuosasta heidän oli helpompi valata ohjaamo.

Lentoemäntä **Betty Ong** soitti koneesta AT&T-lentopuhelimella *American Airlines Southeastern Reservation Officeen*, joka sijaitsee Pohjois-Carolinassa, Caryssa. Hän mainitsi 25-minuuttisessa puhelussaan, joka alkoi noin 08.19, että ensimmäisessä luokassa on "kaasua tai jotakin". Tämä herättää kysymyksen: onnistuivatko kaappaajat tuomaan myös kaasua ja kaasunaamareita koneeseen?

Klo 08.25 myös lentoemäntä **Amy Sweeney** onnistui saamaan yhteyden maahan *American Flight Services Officeen* Bostonissa. Sweeney ilmoitti, että joku on haavoittunut. Yhteys katkesi. Hän soitti takaisin 08.29 ja raportoi tapahtumia aina klo 08.44 saakka, jolloin molemmat puhelut päättyivät.

Salaliittoteoreetikot kysyvät, miten on mahdollista, että 16 sekuntia ennen kuin kaappaajat olivat onnistuneet katkaisemaan yhteyden lennonjohtoon, pilotit eivät raportoineet mitään normaalista poikkeavaa. Miksi pilotit eivät onnistuneet antamaan hälytystä lennonjohdolle? Hälytyspainikkeita on peräti kuudessa eri kohdassa ympäri Boeing 767-lentokonetta.

Boeing 767 United Airlines Lento 175

Lentoa 175 ohjasivat kapteeni **Victor Saracini** ja apupilotti **Michael Horrocks**, kyy-

dissä oli seitsemän lentoemäntää ja 56 matkustajaa mukaan lukien viisi kaappaajaa. Lento nousi Loganin lentokentältä Bostonista päämääränään Los Angeles klo 08.14. Viimeinen kontakti tapahtui 08.42, kun lentäjät kertoivat nousun aikana kuulemastaan epäilyttävästä radioviestistä³. Edellä mainitusta lento 11:stä ei soitettu matkapuhelimella, mutta lento 175:stä soitettiin.

Monet epäilijät väittävät näiden puhelujen olevan tekaistuja. Herää kuitenkin kysymys, miten tällaiset puhelut voitaisiin tekaista niin, etteivät puheluiden vastaanottajat tajuaisi soittajien olevan joitakin muita kuin heidän sukulaisiaan tai ystäviään. Jos kaikki puhelujen soittajat olisivat jotenkin olleet mukana juonessa, niin miten se käytännössä olisi tapahtunut?

Olisiko **Lee Hansonin** poika **Peter** todella ollut niin julma, että olisi valheellisesti soittanut isälleen ja kertonut olevansa kaapatussa lentokoneessa? Olisiko taustalla huutanut nainen ollut palkattu näyttelijä? Nytkö nämä valepuheluiden tekijät sitten eläisivät eri nimillä jossain kaukana tapaamatta enää koskaan perheenjäseniään? Kuulostaa kaukaa haetulta. Silti salaliittoteorioiden luonteille tyypillisesti tällainen kaikki "epäilyttävä toiminta" on tuotu esille, vaikkei vaihtoehtoksi olisikaan tarjolla mitään järkevämpää.

Epäilyttävintä on, että lentokoneesta ei voi soittaa matkapuhelimella puheluja, kun se on yli 8000 jalassa, ja kaikki em. puhelut on soitettu aikana, jolloin koneet ovat olleet yli kyseisessä korkeudessa. Juuri tämä oli aikoinaan "suuri todiste" siitä, että kaikki puhelut olivat tekaistuja. Salaliittoteoreetikot mässäilivät kyseisellä faktalla, vaikka lentoyhtiöt kertoivat myöhemmin, että he olivat juuri aloittamassa uuden systeemin käyttöä, joka mahdollistaisi matkapuhelimen käytön lentokoneessa.

Ymmärrettävästi epäilijät ovat asiasta edelleen tohkeissaan, sillä 9/11-komissio ei käsitellyt näiden puhelujen mahdollisuutta, saati sitten mahdollista olemassaoloa uuden teknologian kautta. Komissio ei myöskään kommentoinut, miksi lento 11:sta ei tullut yhtään puhelua. Eikö siellä ollut vielä uusi teknologia käytössä?

Matkustajien soittamat puhelut kertovat

samaa tarinaa kuin lentoemäntien lentopuhelimella soittamat puhelut lento 11:stä: kaappaajat käyttivät aseinaan muoviveitsiä ja mattopuukkoja, käyttivät kaasua ja uhkailivat pommilla. Komissio uskoo, että kaikissa koneissa oli käytetty samanlaista taktiikkaa koneen kaappaamiseen ja että lento 11:tä lentänyt **Mohammed Atta** oli taktiikan suunnittelun takana.

Lento 175 syöksyi eteläiseen WTC-torniin klo 09.03.11. Kaikki matkustajat ja tuntematon määrä tornissa olijoita kuolivat.

Boeing 757 American Airlines Lento 77

Lento 77 lähti Washingtonista Dullesin lentokentältä Los Angelesia kohti 08.20. Lentokonetta ohjasivat kapteeni **Charles F. Burlingame** ja apukapteeni **David Charlebois**, lentoemäntiä oli neljä ja matkustajia 58 mukaan lukien viisi kaappaajaa. Klo 08.51 lento 77 raportoi viimeisen kerran, ennen kuin hiljeni. Lennon kaappaustarina on muuten samanlainen kuin edellisten, paitsi ettei kaasun ja pommiumhkausten käyttöä ole raportoitu.

Klo 08.54 lentokone poikkesi kurssiltaan, eikä enää vastannut yhteydenottoihin. 09.00 American Airlinesin varajohtaja **Gerard Arpey** kuuli, että lento 77 ei vastaa. Koska hän tiesi, että kyseessä on jo toinen lentokone pulassa⁴, hän määräsi kaikki American Airlinesin koneet sillä alueella pysymään maassa – sen jälkeen ei enää noussut yhtään AA:n konetta ilmaan.

Klo 09.12 **Renee May**, matkustaja, soitti äidilleen ja kertoi, että kuusi miestä on kaapannut koneen ja pyysi tätä hälyttämään American Airlinesin. Äiti ja hänen miehensä tekivät näin hetimiten, ja niin AA sai varmistuksen, että kone on kaapattu. Koneesta ei virallisen tiedon mukaan soittanut Mayn lisäksi kuin **Barbara Olson**. Barbara soitti miehelleen **Ted Olsonille** ja kertoi tapahtumista. Puhelu katkesi. Myöhemmin Barbara sai uudelleen yhteyden Tediin ja kertoi hänelle lentäjän ilmoittaneen, että kone on kaapattu.

Klo 09.29 lennon 77 autopilotti sammutettiin. Lentokone oli 7000 jalassa ja noin 38

mailia Pentagonista länteen⁵. 09.32 *Dulles Terminal Radar Approach Control* havaitsi nopeaa vauhtia lentävän kohteen, joka virallisen kannan mukaan myöhemmin todettiin lento 77:ksi. 09.34 *Ronald Reagan Washington National* -lentokenttä ilmoitti salaiselle palvelulle, että tuntematon kone on lentämässä valkoisen talon suuntaan. Silloin lento 77 oli viiden mailin päässä Pentagonista ja aloitti 330 asteen käännöksen, jonka jälkeen se pudotti korkeutta 2200 jalkaa suunnaten Pentagoniin.

Kaappaajalentäjä kiihdytti lopuksi maksimitehoilla ja sukelsi koneen Pentagoniin noin 850 km/h nopeudella. Kaikki matkustajat ja useat rakennuksessa olleet henkilöt kuolivat.

Boeing 757 United Airlines Lento 93

Lento 93 nousi kohti San Franciscoa klo 08.42 New Jerseystä, *Liberty International* -lentokentältä. Lentokonetta lensivät kapteeni **Jason Dahl** ja apupilotti **Leroy Homer**, lentoemäntiä oli viisi. Koneessa oli 37 matkustajaa mukaan lukien neljä kaappaajaa. Koneen nousu myöhästyi 25 minuuttia tavanomaisen aamuruuhkan vuoksi. Koneen miehistö ei ollut tietoinen kaapatuista koneista koneen noustessa. Virallinen kanta kertoo syyksi sen, että konetta ei varoitettu kaappausuhasta, koska FAA:n työntekijöillä ei ollut kokemusta vastaavista tilanteista. Missään maailmassa ei raportin mukaan oltu kaapattu samanaikaisesti useampaa kuin yhtä konetta.

Kaappaajat tekivät hyökkäyksensä UA 93:ssa klo 09.28. Kun kone matkusti Itäisen Ohion yllä 35 000 jalassa, se yllättäen putosi 700 jalkaa. Yksitoista sekuntia korkeuden putoamisen jälkeen FAA:n lentokeskus Clevelandissa sai yhteydenoton koneesta. Viesti kuului: "Mayday". Taustalla kuului tappelun ääniä. 35 sekuntia myöhemmin tuli toinen yhteydenotto, jossa myös kuului tappelun ääniä. Kapteeni tai apupilotti huusi: "Hei menkää ulos täältä – menkää ulos täältä – menkää ulos täältä!"

Aikaisemmissa koneissa viiden miehen joukot olivat kaapanneet lentokoneet puolen tunnin sisällä noususta. Lennolla 93

kaappaajat toimivat vasta noin 46 minuuttia nousun jälkeen neljän kaappaajan voimin. 9/11-komissio uskoo, että viides kaappaaja, **Mohamed al Kahtanin**, oli jäänyt epäilevän maahanmuuttotarkastajan kynsiin *Orlando International* -lentokentällä Floridassa elokuussa jonkin aikaa ennen iskuja.

Klo 09.32 yksi kaappaajista, ilmeisesti lentokoulutuksen saanut **Jarrah**, kuulutti: "Naiset ja herrat: kuulkaa kapteenia, olkaa ystävällisiä ja istuutukaa alas ja pysykää istumassa. Meillä on pommi koneessa." Koneen raunioista löydetty musta laatikko osoittaa, että tämän jälkeen Jarrah käänsi koneen automaattihjauksen avulla kohti itää. Virallinen kanta kertoo, että matkustajat soittivat useita soittoja GTE-lentopuhelimilla ja matkapuhelimilla ja saivat tietoa WTC-iskuista. Klo 09.57 alkoi matkustajien kapina. Monet läheistensä kanssa puhuneet lopettivat puhelun liittyäkseen hyökkäykseen. Jarrah alkoi heilutella lentokonetta saadakseen matkustajat kaatulemaan. 09.58.57 Jarrah käski toista kaappaajaa tukkimaan ohjaamon oven. 10.00.03 Jarrah alkoi taas lentää tasaisesti. Hän ja toinen kaappaaja keskustelivat siitä, syöksyvätkö he lentokoneella nyt jo, mutta päättivät syöksyä vasta, jos matkustajat pääsevät ohjaamoon saakka.

Klo 10.02.23 matkustajien kapina oli ollut käynnissä jo yli viisi minuuttia ja he olivat ilmeisesti onnistuneet pääsemään niin lähelle ohjaamoja, että toinen kaappaaja huusi Jarrahille: "Syöksy maahan! Syöksy maahan!" Tässä kohdassa komission raportti menee miltei kaunokirjallisuudeksi ja tekee oletuksia, joita ei voi todistaa. Raportti kertoo, että kaappaajilla oli vielä kontrolli, mutta he arvioivat matkustajien olevan vain sekuntien päässä heidän kukistamisestaan. Mustan laatikon tiedoilla ei kuitenkaan voi sanoa, kenellä oli koneen kontrolli.

Seuraavaksi raportissa sanotaan, että kone pudotti lisää korkeutta ja kääntyi päälleen. Sitten joku kaappaajista alkoi huutaa: "Allah on suurin! Allah on suurin!" Taustalta kuului matkustajien ääniä, kun he taistelivat kaappaajia vastaan. Tätä raportin kohtaa on ymmärrettävästi kritisoitu, sillä miten ihmeessä matkustajat saattoivat jatkaa kapiansa, jos kone oli väärinpäin.

WTC-tornit

Tornien sortuminen on yksi suosituin salaliittoteorioiden kohde. Siihen liittyy paljon, mitä ei osata täysin selittää. Tornien sortumisen tutkinnan organisoiti *Federal Emergency Management Agency*. Amerikkalainen rakennusinsinööri-instituutti yhdessä New Yorkin kaupungin kanssa hoiti tutkimista. Epäilijät uskovat, että WTC-tornit sorrutettiin räjäyttämällä ne "termiitiksi" kutsutulla räjähteellä, mikä on yleinen aine talojen purkamisessa. He perustavat ajatuksen sille, että lämpökuvat pilvenpiirtäjistä näyttävät erityisen kuumia pisteitä taloissa. Nämä pisteet eivät heidän mielestään voi olla muuta kuin räjähteitä.

Rakennusteräksen sulamispiste on 1535 celsiusta, ja tämä on joidenkin mielestä, yhdessä arvioiden kanssa siitä, kuinka korkeaksi lämpötila on voinut nousta torneissa, todiste räjäyttämisestä. Kriitikot ovat laskeneet, että lämpötila ei voinut pelkästään palavan kerosiinin vuoksi sulattaa teräspalkkeja. Tällaiset niin sanotut todisteet eivät ota huomioon sitä, että palkkien ei tarvinnut totaalisesti sulaa ennen kuin ne eivät enää olleet tarpeeksi vahvoja pitämään pilvenpiirtäjää pystyssä. Tietysti palkit antavat periksi ennen sulamispisteen saavuttamista.

Usein esille tuotu todiste räjäyttämisestä on myös jokin sulan metallin näköinen "juttu", mikä näyttää valuvan pilvenpiirtäjästä. Tämän väitetään olevan räjähteen sulattamaa terästä. Rakennuksen sortumassa epäilijät ihmettelevät puuterisoituvaa betonia ja pitävät sitä todisteena räjäytyksestä. He pohtivat myös, miksi tornit sortuivat niin nopeasti ylhäältä alas. Se, että tornin rakenteet eivät näyttäneet hidastavan sortumista ja että molemmat tornit sortuivat ikään kuin suoraan, eivätkä kaatuneet, ovat myös vilkkaasti kiisteltäviä asioita.

WTC:n rakennus 7

Rakennuksen 7 sisällä ei ollut yhtään ihmistä sen sortuessa, eikä tapahtumasta koitunut siis ainuttakaan kuolemaa. *9/11 Released* -kirjassa kerrotaan WTC:n rakennukset omistaneen **Larry Silverstein** sanoneen *US*

Public Broadcasting System TV:ssä, että palokunta ei ollut varma, voidaanko tulipaloja hallita. Niinpä hän huusi: "Koska olemme menettäneet jo niin paljon henkiä, on ehkä viisainta "pull it", minkä voi käsittää rakennuksen räjäyttämällä romauttamiseksi. Toisaalta termin voi tulkita myös palomiehien pois vetämiseksi rakennuksesta.

Rakennus 7 oli monen arkaluontoisen tahon koti. Siellä oli *Salaisen palvelun*, *The Inland Revenue Servicen*, *The Department of Defencen*, *CIA:n 9, SEC:n 10:n, OEM:n 11:n* ja *Salomon Brothersin* kauppiaspankin toimistot. Tästä syystä kriitikot uskovat, että rakennus 7 olisi voinut toimia salaliitolaisten "tukikohtana" ja että se olisi räjäytetty viimeisenä, jotta saataisiin todisteet salaliitosta tuhattua. Virallisesti rakennus 7 sortui, koska tulet pohjoisesta tornista levisivät siihen ja siihen osui sortuvan pohjoistornin palasia. Kriitikki tätä selitystä kohtaan on laajaa, mutta kiistatonta näyttöä räjähteiden käytöstä ei ole.

Osaman motiivit

Osama bin Ladenilla voi nähdä olleen painavia syitä hyökätä Yhdysvaltoja vastaan. Vuosina 1979-1989 käydyssä Afganistanin sodassa, jossa kuoli noin miljoona ihmistä ja viisi miljoonaa ajautui evakkoon, Osama taisteli joukkoinensa Neuvostoliiton tukemaa kommunistihallitusta vastaan. Sinä aikana hänellä oli siis Yhdysvaltojen kanssa yhteinen vihollinen.

Osama valmistui 1981 *King Abdul Aziz* -yliopistosta. Afganistanin vuosina syntyi Al-Qaida, jolla ei alun alkaenkaan ollut myönteinen suhde Yhdysvaltoihin, yhteisestä vihollisesta huolimatta. Kun sota oli ohi ja muslimit juhlivat voittoa, Osama bin Ladenin ryhmä oli kasvanut jo melko suureksi ja hän oli ehtinyt luoda suhteita naapurimaihin. Hän ei kuitenkaan saanut tunnustusta hyvin tehdystä työstään Yhdysvalloilta.

Osaman isän kuoltua hänelle oli jäänyt osuus perheen yrityksestä, jota siirtyi johtamaan yksi Osaman lukuisista veljistä. Osaman osuuden arvo potista oli noin 300 miljoonaa dollaria. Hän ei kuitenkaan saanut koko summaa heti käytettäväkseen, vaan

WTC-iskujen takana ei ole salaliitto, vaan Osama Bin Laden.

sai vain noin miljoonan vuodessa välillä 1970-1994. Saddam Husseinin johtaman Irakin hyökätessä Kuwaitiin Osama tarjosi keräämiensä muslimijoukkojen apua Saudi-Arabialle, mutta maan kuningashuone päätti kieltäytyä ja ottaa sen sijaan vastaan amerikkalaisten tarjoaman avun.

Amerikkalaiset joukot eivät tämän avunannon jälkeen koskaan lähteneet maasta. Saudi-Arabian ja Yhdysvaltojen välit kehittyivät lämpimiksi, ja Osaman perheyhtiö teki kauppaa amerikkalaisten kanssa. Sitten Saudi-Arabia vei Osama bin Ladenilta kansalaisuuden ja vuonna 1994 pakotti Ladeneiden yrityksen myymään Osaman osuuden perheyryksestä. Osama ei koskaan saanut hänelle kuuluneita rahoja.

Tilanne oli siis se, että Osamalta oli viety hänen kotimaansa Saudi-Arabian kansalaisuus, Hänen lapsuudenkotinsa ja muslimien pyhä maa oli amerikkalaisten miehittämä ja isältä saatu perintö oli riistetty häneltä. Kaikki tämä oli sen saman Amerikan aikaansaannosta, jota hän oli auttanut kostamaan Neuvostoliitolle.

En usko olevan sattumaa, että Osama bin Ladenin jihad-julistus tapahtui vuonna 1994 sen jälkeen, kun hän oli menettänyt perintönsä. Osama alkoi todella kantaa kaunaa

Yhdysvalloille ja oli halukas suorittamaan iskuja maata kohtaan. Todennäköisesti hän oli osallinen *USS Cole* -aluksen attentaattiin Jemenissä ja muihin iskuihin suurlähetystöissä aikaisemmin. Tästä huolimatta monet salaliittoteorioiden kannattajat pitävät Osaman ja Al Qaidan syyllisyyttä 911-tapahtumiin USA:n esittämänä valheena.

Pentagon

Yleisin väite on, että mitään arabikaappajia ei ollut olemassakaan, vaan lentokoneita ohjattiin kauko-ohjauksella. Se, että koneita voisi olla mahdollista ohjata kauko-ohjauksella, näyttää olevan kovan luokan todiste. Suunnaton määrä täysin virheellisillä tiedoilla ja sitäkin suuremmalla vimmalla kirjoitettuja sivustoja löytyy millä tahansa 911-iskuun liittyvällä hakusanalla.

Paljon on www-sivustoja, jotka väittävät, ettei Pentagonin onnettomuuspaikalta ole löytynyt yhtään Boeing 757:n jäännettä. Kuitenkin julkisuudessa on ollut onnettomuuspaikalla työskennelleiden ihmisten otamia kuvia, joissa näkyy lentokoneen osia, mm. laskuteline. Usein väitetään myös, että eräässä kuvassa näkyvä mies olisi asetellut 757:n palasia onnettomuuspaikalle. Tämä mies olisi siis kävellyt keskelle nurmikkoa lavastamaan yhden lentokoneenpalasen paikalleen, ja hänen kaverinsa olisi asettanut toisen vähän aiemmin!

Ilmeisesti salaliittoteoreetikot ajattelevat, että kaikki Pentagonin sisältäkin löydetty lentokoneen palaset ovat sinne tarkoituksellisesti asetettuja. Siis: ennen kun paikalle soitettiin palokunta, joku salaliittoon osallinen taho meni ja asetteli ympäristöön paitsi laskeutumistelineen myös erilaisia muita 757:n moottorin osia.

Ne salaliittoteoreetikot, jotka ovat myöntäneet, että lentokoneen jäänteistä todella on todisteita, ovat siirtyneet kritisoimaan todisteiden paikkansapitävyyttä. Pentagonista löydetyn moottorin väitetään olevan aivan liian pieni ollakseen Boeing 757 -koneesta. Tämä yksittäinen väite vaikuttaa olevan vahva, sillä valokuvista selvästi näkee, että kyseinen ”pyöreä juttu”, joka on nimetty moottorin osaksi, on todella pieni verraten

mihinkään näkyvään ”pyöreään juttuun” Boeing 757:n moottorissa. Epäilijöiden todisteet loppuvat siihen.

Se, että kuvissa on kerrottu kyseisen pyöreän osan olevan koneen moottorista, ei tarkoita sitä, että jos se ei sieltä olekaan, tavara olisi paikalle huijausmielessä asetettu. Jos osa olisi jostain pienemmästä lentokoneesta, niin kuin tapauksen yhteydessä väitetään, se tarkoittaisi sitä, että kaikki Boeing 757:n osat, jotka löytyivät paikalta, olisivat sinne asetettuja. Eli: joku olisi lentänyt pikkukoneella rakennukseen sisään ja jotkut muut olisivat menneet asettelemaan paikalle myös Boeingin osia; yllättäen paikalta löytyisi kahden eri koneen osia. On vaikea kuvitella, että kukaan salaliittoon osallinen suunnittelisi näin absurdia ideoita.

Häiritsevä seikka

Salaliittoteorioiden rasittavin puoli on se, että ne pyrkivät keräämään kaiken epäilyttävän ja ilmaisemaan sen todisteena jostakin, mutta eivät esitä selitystä sille, miten asiat ovat ristiriidassa muun tiedon kanssa. Esimerkkinä väite, että Pentagoniin täytyi iskeytyä ohjus, koska nopeudella 850 km/h lentänyt Boeing 757 olisi aiheuttanut järkyttävän suuret ilmapirrut moottoriteille, mutta mitään sellaista ei raportoitu. Miten niin ei raportoitu? Julkisuuksessa on nähty kaikkien todisteiden mukaan aitoja kuvia rikkinäisistä autoista ja katkenneista tievaloista läheisellä moottoritiellä. Olisi typerää väärentää tällaisia kuvia, sillä ne otettiin alueelta, joka oli kaikkien nähtävissä.

Eräs seikka, mikä tapaus Pentagonissa todella häiritsee, on se, että ainoa, pitkällä viiveellä, julkaistu videokuva on onneton viiden ”framen” pätkä valvontakamerasta Pentagonin vierestä. Moni muukin kamera nauhoitti rakennukseen iskeneen koneen. Miksi niitä kuvia ei ole julkaistu? Tämä ei kuitenkaan todista salaliitosta, sillä paljon materiaalia on pidetty salassa, koska se on toiminut todistusaineistona oikeudenkäynnissä.

Entä miksi tässä tapauksessa ei onnistuttu lähettämään hävittäjiä koneita seuraamaan, joka on vakiotoimenpide, kun ohjaamo lakkaa vastaamasta? Tätä kriitikot selittävät

ns. *LIHOP*-teorialla (Let It Happen On Purpose). Teorian kannattajat uskovat, että kun USA:ssa huomattiin iskujen olevan tulossa, joku taho, oletetusti George W. Bush, antoi niiden tapahtua, jotta saisi syyn Irakiin hyökkäämiseksi. Ajatus siitä, että Bush tai hänen ”kätyrinsä” olisivat jotenkin tajunneet hyökkäyksen ja olisivat tahallisesti mahdollistaneet sen, on ontuva.

Ei ole todisteita, että kukaan olisi kieltänyt lennonjohtoa hälyttämästä lentotukikohtaa ja pyytämään hävittäjiä lähtemään lentokoneiden perään. Todisteita on, että samaan aikaan käynnissä oli kansallinen *Vigilant Guardian* -harjoitus, jossa nimenomaan harjoiteltiin kaappaustilanteita. Tämä helposti selittää FAA:n ja NEADS:n (*Northeast Air Defense Sector*) välisen sekavan keskustelun, jossa FAA ilmoittaa, että kone on kaappattu ja NEADS kysyy, onko tämä totta vai harjoitusta.

Kysymyksien arvoisia kysymyksiä

Salaliittoteoreetikot yrittävät osoittaa, kuinka media manipuloi tapahtuman jälkeen ihmisiä. Jostain syystä salaliittoihin uskojat eivät aseta lukemiaan ja kuulemiaan salaliittoteorioita samanlaisen kritiikin alle kuin he asettavat valtion esittämät viralliset kannat. Tämä näkyy mm. **Ian Henshallin** ja **Rowland Morganin** kirjassa, jossa hyvin heppoisilla lähteillä kritisoidaan virallisen selvityksen puutteellisia lähteitä. Epäilijät leimaavat kaikki virallisen selityksen kannattajat sokeiksi Bushin kannattajiksi ja valtion kokonaisuudessaan valehtelijaksi, kun taas viralliseen kantaan uskovat leimaavat kaikki salaliittoteoriat fiktioksi.

Salaliittoteorioissa esiintyy kuitenkin kysymisen arvoisia kysymyksiä. Esimerkiksi, oliko todella vain tuurista kiinni, että koneet iskeytyivät WTC-torneihin silloin, kun niissä oli minimimäärä ihmisiä? Onko uskottavaa, että Mohammed Attan passi löytyi WTC:n raunioista? Eikö sen olisi pitänyt kaiken järjen mukaan tuhoutua niin kuin kaikki muukin Attasta?

Riittääkö harjoitustilanne *Vigilant Guardian* selittämään FAA:n ja NEAD:sin hidasta toimintaa hävittäjien hälyttämisen suhteen,

kun hävittäjien kutsuminen ei USA:ssa ole tavattoman harvinaista ja on useimmiten onnistunut paljon nopeammassa ajassa?

Ei salaliitto vaan Osaman osuma

Oma päätelmäni on, että iskun takana oli Osama bin Laden. Hänellä oli motiivi ja Al-Qaidalla oli resurssit. 9/11-komission tutkimus perustuu paljolti **Khalid Sheikh Mohammedin** kuulusteluihin, joita komissio ei itse saanut suorittaa. Myöhemminhän on todettu että kuulusteltua oli kidutettu. On vaikea sanoa, oliko kaikki, mitä kuulusteltu kertoi, totta, vai kertoiko hän vain, mitä ajatteli kiduttajien haluavan kuulla. Olivat hänen lausuntonsa totta tai eivät, niin Osaman tekemiä nauhoja, joissa hän myöntää syyllisyytensä, pidetään enemmän tai vähemmän aitoina.

Salaliittoihin uskovien kannalta kuvio menee lopulta oudoksi. Presidentti Bush olisi muka järjestänyt iskun saadakseen syyn hyökätä Irakiin. Osama olisi ottanut syyn niskoilleen saadakseen lisää kannattajia Al-Qaidalle. Eli molemmat, Osama ja Bush, valehtelisivat – ja molemmat hyötyisivät iskuista. Kun ottaa huomioon Bushin suunnitteleman öljy-yhteistyön Talebanin kanssa ennen hetkeä 9/11, on mielestäni uskottavaa, ettei Bush ollut suunnittelemassa hyökkäystä Afganistaniin ennen kyseistä päivää.

Yhdysvaltain iskua Afganistaniin ja sen kyvyttömyyttä löytää Osama bin Laden miettään paljon. On spekuloitu, että koko Afganistaniin hyökkäys olisi ollut vaan näytöstä, koska sinne lähetettiin vähemmän sotilaita kuin ”Manhattanilla on poliiseja”. Maan vaurioisuus selittää joukkojen vaikeutta löytää Osama.

Paljon jää mysteeriksi, mutta surullista on, että monet täysin älyttömät salaliittoteoriat vievät huomiota todellisilta kysymyksiltä, kuten miksi amerikkalaiset jäivät Saudi-Arabiaan ja aiheuttivat suuren muslimien vihan?

EERIK MANTERE
KIRJOITTAJA ON TEHNYT AIHEESTA SEMINAARITYÖN
TAMPEREEN YLIOPISTOLLA

- ¹ 9/11 Revealed, The Unanswered Questions, Ian Henshall ja Rowland Morgan, syyskuu 2005
- ² A Message to Iraqis, By Osama bin Laden, 19. lokakuuta 2003, Al-Jazeera Television, "Those who assist them, whatever they are called, are renegades and infadels. This applies to those who support parties of infadels such as the Baath Party.", Baath on Saddam Husseinin puolue.
- ³ Tämä viesti on lennolta 11, jonka terroristit ilmeisesti vahingossa lähettivät radiolla yrittäessään puhutella matkustajia hytissä. Viestin alussa mikrofoni vinkuu ja sitten kuuluu: "Älkää liikkuko. Kaikki menee hyvin. Jos yritätte jotakin, vaarannatte itsenne ja koneen. Pysykää vaan hiljaa." Kuten Ong todisti: viesti ei siis kuulunut hyttiin, vaan lennonjohtoon ja muihin koneisiin.
- ⁴ Hän ei tiennyt, että United Airlinesin 77 oli ollut hiljaisena jo klo 08.42 lähtien.
- ⁵ Tämä perustuu komission tutkimiin tutkaintoihin.

- * The 9/11 comission report, final report of the national comission on terrorist attacks upon the united states, authorized edition, Thomas H. Kean, Lee H. Hamilton, Richard Ben-Veniste, Bob Kerrey, Fred F. Fielding, John F. Lehman, Jamie S. Gorelick, Timothy J. Roemer, Slade Gorton, James R. Thompson
- * 9/11 Revealed, The Unanswered Questions, Ian Henshall and Rowland Morgan, Carroll & Graf Publishers New York, September 2005
- * A Message to Iraqis, By Osama bin Laden, 19. lokakuuta 2003, Al-Jazeera Television
- * CBS news kotisivut, Jarrett Murphy
- <http://www.cbsnews.com/stories/2003/11/20/national/main584668.shtml> (10.12.2006)
- <http://www.conspiracyplanet.com/channel.cfm?ChannelID=75>, Raw Story (11.12.2006)
- http://www.the7thfire.com/Politics%20and%20History/sheeple_analyst/illuminati_911_conspiracy.htm (11.12.2006)

Skepsis ry hakee

SIHTEERIÄ ja TALOUDENHOITAJAA

Kiinnostaako tärkeä työ epäilyksen keskipisteessä?

Ryhdy Skepsiksen sihteeriksi! Työhösi kuuluu mm. jäsenrekisterin hoito, pöytäkirjojen pito, postitus, tilojen varaukset sekä erilaisten lupien, ilmoitusten ja hakemusten tekeminen. Verotustasi työ ei pääse sotkemaan, sillä palkkana jaamme kulukorvauksia ja täysin verovapaata kunniaa. Kerran vuodessa jäsenmaksujen postitustilaisuuden jälkeen tarjoamme illallisen erittäin hyvässä seurassa.

Skepsis tarvitsee myös taloudenhoitajaa! Taloudenhoitajana työhösi kuuluu – talouden hoito: mm. yhdistyksen laskujen maksu, kirjanpito, tilinpäätöksen ja taseen tekeminen. Verotustasi ei tämäkään työ pääse sotkemaan, sillä

palkkana jaamme em. kulukorvauksia ja täysin verovapaata kunniaa. Kerran vuodessa tarjoamme tilintarkastuslounaan erittäin hyvässä seurassa.

Ota yhteyttä epäilemättä!

Sihteeri Anna-Liisa Räihä
secretary@skepsis.fi
050-3271164

Taloudenhoitaja Veikko Joutsenlahti
treasurer@skepsis.fi
040-7587286

Puheenjohtaja Pertti Laine
chairman@skepsis.fi
040-8439461

Skepponen

MINÄ, SKEPTIKKO

Pertti Laine

Insinööri Pertti Laine, 45, toimii teknisenä konsulttina älykorttialalla. Hän on Skepsiksen uusi puheenjohtaja, jota Aino Kassinen on luullut avaruusalukseksi. Pertti Laine kertoo:

Päiväkerhossa kerrottiin ”tositarinoita” taivaan isästä. Uskoin tietysti niihin. Kuvittelin jumalan pilvissä asuvaksi oikean isäni näköiseksi tyypiksi, joka tarkkailee meininkiä alhaalla maassa ja jolla on jalassaan samanlaiset verkkarit kuin isälläni oli. Isä tosin sanoi, ettei taivaassa ketään ole. Äitini on vieläkin uskossa. Uskonnollisia vaikutteita en kotoa kuitenkaan liiemmin saanut.

Opin lukemaan kuuden vanhana. Kun satukirjat loppuivat, siirryin ufokirjoihin. Luin kaikki alaa koskevat Tampereen Lamminpään sivukirjaston teokset läpi. Innostuin myös populaaritiedekirjoista, **Dänikenistä** sekä säätä ja avaruutta koskevista kirjoista. Ufoteokset olivat mielenkiintoisia ja uskoin ufojen olevan totta. Vasta myöhemmin ihmettelin, miksi tiedemiehet eivät ole kiinnostuneempia ilmiöstä, vaikka ufohavaintoja on niin paljon.

Kun *Ultran* edeltäjä *Ufoaika*-lehti alkoi ilmestyä 1972, lueskelin mielenkiinnolla sitä. Luin myös kotiinme tullutta lehteä *Uusi maailma*, jossa oli ennustaja Aino Kassisen vastauspalsta. Kassinen vastasi lukijoille myös henkilökohtaisesti, tietysti maksusta. Kerran eräs lähisukulaiseni oli lähettänyt hänelle ky-

symyksen, joka koski takapihaltamme lumisohjosta löytyneitä pirunkavion jälkiä. Kassinen vastasi, että pihallemme oli laskeutunut ufo, tosin navigaatiovirheen takia väärään paikkaan.

Oikeasti tuo avaruusalus olin minä. Jostakin syystä olin kävellyt pitkin pihaa kumisaappaat jalassa kantapäälläni tasapainotellen.

Pelottavia kokemuksia

Epäilyksen siemenet alkoivat itää minussa 8-9 vuoden iässä. Lopullinen käännekohta oli, kun luin neuvostoliittolaisten **Alexandr Dubrovin** ja **Veniamin Puskinin** suomeksi 1986 ilmestyneen kirjan *Parapsykologia ja moderni luonnontiede*, jossa muun muassa väitettiin, että telekinesia toimii ja että unia voidaan kuvata silmästä kameralle, koska unet ovat hologrammeja. Väitteet saivat minut tutkimaan ja kaivelemaan asioita ja hiljalleen, näytön puutteessa, totesin, ettei paranormaalien ilmiöiden olemassaolo vakuuta minua lainkaan.

Jälkeenpäin olen miettinyt, että ehkä kirjan tarkoitus oli kylmän sodan aikana uskotella amerikkalaisille, että neuvostoliittolaiset osaavat esimerkiksi katkaista selkärankoja ajatuksen voimalla.

Mystisiä kokemuksia minulla on ”skeptikkoudestani” huolimatta ollut. Unen ja valveen rajamailla olen kuvitellut näkeväni huoneessa ihmeolentoja. Olen kokenut

”Soitellen sotaan.” Punkbändissä nuorena soittanut Pertti Laine haaveili saksofonin hankkimisesta 30 vuotta. Nyt tuo haave on totta.

unihalvauksia, joiden aikana olen maannut sängyssä kykenemättä liikkumaan. Samaan aikaan on esiintynyt ahdistava tunne konkreettisen pahan läsnäolosta. Kokemukset ovat pelottavia, vaikka pidän niitä jonkin sortin painajaisina. Kohdallani kyseessä on luultavasti stressiperäinen ilmiö, jota ei ole tapahtunut enää pitkään aikaan. Mystiikkaan taipuvaiset pitävät tuollaisia tapahtumia tietysti henkisinä kokemuksina tai ufoabduktiiona.

Vaarallisia ilmiöitä

Skeptikko minusta varsinaisesti tuli, kun muutin Helsinkiin 1988. Kuulin, että Skepsis ry järjestää tapaamisia yliopiston Porthaniassa. Päätin mennä paikalle, mutta en löytänyt perille, koska etsin salia Kallion Porthaninkadulta. Myöhemmin, kun paikka löytyi, rupesin käymään yhdistyksen tilaisuuksissa. Jäseneksi liityin 1997, vaikka jo vuosina 1993-1994 keskustelin *Usenetissä* parapsykologia- ja Skepsis-palstoilla muun muassa seuran nykyisen varapuheenjohtaja **Otto Mäkelän** kanssa.

Skepsis kiinnosti, koska minua suoraan sanottuna harmitti, että ihmisiä kusetetaan. Oli hienoa huomata, että on olemassa taho, valistuneiden ihmisten porukka, joka tekee huuhaa-asioille jotakin.

Vuonna 2000 otin osaa seuran kesäretkelle Tekniikan museoon Helsingissä. Siellä keskustelin silloisen puheenjohtaja **Jukka Häkkisen** kanssa rakentamastani kirliankamerasta. Alkusuksyllä minut kutsuttiin yhdistyksen retkelle **Ilo V. Salmen** veneelle. Seuraavana vuonna huomasin kuuluvani Skepsiksen hallitukseen, jossa toimin viisi vuotta, vuoden 2005 loppuun saakka.

Vuoden 2008 alusta alkaneella puheenjohtajakaudellani aion pitää huolta siitä, että Skepsis edelleen panostaa nuorisotoimintaan. Joulukuun *Skeptikko*-lehti tulee olemaan kokonaisuudessaan nuorille suunnattu. Lisäksi tekeillä on nuorille suunnattu kriittiseen ja rationaaliseen ajatteluun kannustava kirja. Nuoria pitää saada mukaan myös toimintaamme, jotemme jymähtäisi ukkokerhoksi.

Myös perinteistä työtä pitää jatkaa. Esi-

merkiksi homeopatiaa täytyy arvostella koko ajan, sillä ei ole olemassa vaihtoehtohoitoja, vaan pelkästään hoitoja. Terveystieteiden ihmisten täytyy pitäytyä vain omassa ammatissaan. Jos lääkäri käyttää todellisten hoitojen ohella homeopatiaa, saavat homeopaatit tästä turhaa kunniaa.

Vaarallista on, että kuka tahansa voi perustaa hypnoosipraktiikan tai esiintyä minkä tahansa sortin terapeuttina, koska ihmiset yleensä tulevat näille "vastaanoitoille" hyvässä uskossa.

Varoitustarroja

Jotkut arvostelivat minua pehmeystä, kun väittelin Radion Ykkösaamussa systemaattisen teologian professori **Reijo Työri**nojan kanssa siitä, kuuluuko teologia yliopistoon. Minä olen keskusteleva skeptikko. En tyrmää automaattisesti kaikkea. Asenteella "ei tuo voi toimia" ei tieteessäkään koskaan tapahtuisi mitään uutta. Mutta tieteessä tapahtuu, päinvastoin kuin huuhaassa. Heillä on ollut sata vuotta aikaa todistaa, että telepatia toimii, mutta mitään ei ole kuulunut.

Erään uudistuksen voisivat astrologit tehdä. Kun kerran viinapulloihinkin harkittiin varoitustekstejä, samankaltainen varoitus pitäisi saada myös astrologiapalvelujen yhteyteen: "Ennustukset eivät voi olla totta".

Vaikka näyttää, että mikään ei muutu, ei se turhauta. En olisi skeptikko, jos en olisi optimisti. Silloin olisin kyynikko. Skepsis ei voi tehdä itseään koskaan tarpeettomaksi. Myönteistä on, jos asioihin voi vaikuttaa edes vähän.

Skeptikko ei usko yliluonnolliseen, eikä voi löytää onnea kuolemattomuudestaan, mutta minä en sellaista onnea tarvitse. En hae suuria merkityksiä elämästä. Ihailen luontoa ja maailmankaikkeutta, sitä kuinka mitätön ihminen loppujen lopuksi on. Olen ehkä outo, mutta en koe kuolemanpelkoa. Kun aivot toimintani lakkaa, minä en tiedä siitä yhtikäs mitään.

RISTO K. JÄRVINEN

Toimitusneuvoston paluu

Skeptikko-lehdellä on ollut toimitusneuvosto kaksi kertaa aikaisemmin. Kolmas neuvosto näyttää tältä.

Jukka Häkkinen on valmistunut psykologian tohtoriksi Helsingin yliopistosta. Hän työskentelee tutkijana Nokia Research Centerissä sekä Helsingin yliopistossa. Hänen tutkimusalueensa on havaintopsykologinen tutkimus. Hänen huuhaa-mielenkiintonsa kohdistuu erityisesti parapsykologiaan, taikavarpuihin ja kreationismiin. Skepsiksen jäseneksi Häkkinen liittyi 1990-luvun alussa. Yhdistyksen puheenjohtajana hän toimi vuosina 1999 - 2003. Häkkisen kirjoituksia on nähty paitsi Skeptikossa myös teoksessa "Paholaisen asianajajan paluu".

Juha Merikoski työskentelee Jyväskylän yliopiston fysiikan laitoksella teoreettisen materiaalfysiikan dosenttina. Hänen asiantuntemukseensa kuuluu fysiikka, erityisesti arkielämän energia-skaaloissa: materiaalien ominaisuudet ja termodynamiikka. Hänen eniten seuraamia huuhaan alueita ovat fysiikan alan "vaihtoehtoiset" teoriat, kreationismi, varpuveikot sekä ennustaja(e)ukot. Skeptikko siten, että on itsekkin asian huomannut, hän on ollut kymmenisen vuotta. Herääminen tapahtui 90-luvun puolivälissä, kun hän vietti postdoc-jaksoa monenmoisen sivistyksen kultamaassa USA:ssa.

Markku Myllykangas valmistui yhteiskuntatieteiden kandidiksi 1976 Jyväskylän yliopistosta. Terveystieteiden lisensiaatin (1984) ja tohtorin tutkinnot (1986) hän suoritti Kuopion yliopistossa, jonka terveys sosiologian dosentiksi hänet nimitettiin 1989. Hänen tutkimuskenttäänsä kuuluvat lähes kaikki terveydenhuollon ja lääketieteen ajankohtaiset ja vaikeat kysymykset, mm. medikalisaatio ja uskomuslääkintä. Myllykangas on kunnostautunut myös yhteiskunnallisena keskustelijana ja esiintynyt julkisuudessa jopa yliopistoihin levinneen "vaihtoehtoisen lääkinnän" leppymättömänä vastustajana.

Jussi K. Niemelä on tietokirjailija, vapaa toimittaja ja runoilija Helsingistä. Hän on opiskellut Teatterikorkeakoulun avoimessa yliopistossa teatteri- ja tanssitaideita. Hän tekee sanoituksia mm. 22-Pistepirkko- ja Kuusumun profeetta -yhtyeille. Hän on lukenut filosofiaa ja luonnontiedettä usean yliopistokurssin verran. Viime vuosina hän on keskittynyt käyttäytymisgenetiikkaan ja kognitiiviseen uskontotieteeseen. Niemelä kuuluu Skepsis ry:n hallituksen ohella Helsingin Humanisti-yhdistyksen hallitukseen sekä Humanisti-lehden toimitusneuvostoon, lisäksi hän on Vapaa-ajattelijoiden hallituksen jäsen.

Hienoä, että muistitte maksaa jäsenmaksunne ja luette nyt vuoden ensimmäistä lehteä. Maksamattomille jäsenillemme toimitamme lehdet tekineettisesti; se on ilmaista, mutta osoitteen suhteen paljon epävarmempaa kuin posti. Mitä enemmän meillä on maksavia jäseniä sitä laadukkaampaa lehteä pystymme tarjoamaan. Julistankin nyt uuden jäsenhankintakampanjan: viekää lehti työpaikallenne ja osallistukaa kahvipöytä-

keskusteluun. Kun 2000 jäsentä on saavutettu, tarjoan palkkioksi kaikille pullakahvit tieteiden talolla Skepsiksen yleisötilaisuuden yhteydessä.

Tarvitsemme myös aktivismia. Teidän ei tarvitse kahlita itseänne huuhaakauppojen oville, vaan ottakaa esimerkiksi reilusti yhteyttä, jos vaikka kynä pysyy kädessänne. Lisäksi tarvitsemme uusia ideoita ja rekvisiittaa, jotta voisimme esitellä toimintaamme tulevaisuudessa. Hengen ja Tiedon messut jäävät toistaiseksi vain Hengen messuiksi.

Tee hyvä työ: lahjoita Nils Mustelinin Rahastolle

Rahaston tarkoituksena on antaa taloudellista tukea Skepsiksen toimialaan liittyvään tieteelliseen työhön ja julkaisutoimintaan. Rahastoa hoitaa Skepsis ry:n hallitus, joka kutsuu 3-5 henkilöä rahaston johtoryhmään. Rahaston kartuttaminen tapahtuu lahjoituksilla, yhdistyksen talousarvion ulkopuolisilla tilapäisillä tuloilla, rahaston pääoman vuotuisella korolla ja yhdistyksen hallituksen päätöksellä yhdistyksen muista varoista tai ylijäämistä.

Rahaston tili: Aktia 405529-2108216.

Järjestäjät eivät "katsomuksellisista syistä" anna meille kunnollista esittelypaikkaa, vaikka olemme olleet maksavia asiakkaita jo vuosia.

Paikallistoiminnan edistäminen on myös sallittua. Osallistukaa paikkakuntanne toimintaan ja jos sellaista ei ole, ryhtykää toimien. Apua saa pyytää allekirjoittaneelta.

Huuhaa on saanut pysyvän sijan verovaroin rahoitettavissa aikuisopistoissa. Kun asiaa viimeksi kirjallisesti arvostelin, otin esimerkiksi Vantaan aikuisopiston reikikurssit. Opiston rehtori puolustautui vastaamalla, että koska ihminen on psykofyysinen kokonaisuus, reiki on joillekin totta. Niinpä, vaikka joku kokisikin reikin todeksi, sillä ei liene tekemistä sen toimivuuden kanssa.

Toki me kaikki hahmotamme maailmaa vain ja ainoastaan aivojemme kautta. Kokemukset ovat yhtä vaikuttavia, olivatpa ne totta tai eivät. Huuhaan kauppiat tietävät tämän. Patologinen valehtelija, joka kertoo tapailevansa enkeleitä, löytää kyllä ihailijansa, jotka ovat valmiita maksamaan kuullakseen lisää ihmeellisiä tarinoita ja tuntemaan siinä samalla parantavia energioita.

Emmehän me skeptikot toki halua kieltää ihmisiltä kokemuksia, vaan vastustamme

moraalittomia huijareita, jotka käyttävät ihmisiä hyväkseen. Kansaopistojen tarkoitus on valistus, ei huuhaan levittäminen – tuntui se kuinka kivalta tahansa.

Keskusteluissa nousee säännöllisesti esiin, miksi emme suhtaudu skeptisesti myös uskontoihin, nehän ovat täynnä paranormaleja väitteitä. Emme puutu yleensä uskontoihin, elleivät niiden väitteet ole empiirisesti todennettavissa. Esimerkiksi ID-kreationismi sisältää tutkittavia tieteellisen tiedon kanssa ristiriidassa olevia väitteitä.

Tulemme jatkossakin korostamaan rationaalisuutta ja kriittistä ajattelua. Erityisesti meidän tulee panostaa kriittisen ajattelun edistämiseen kasvavan nuorison parissa. Tulemme mielellämme kertomaan toiminnastamme mille tahansa oppitunnille.

Kaikessa viisaudessamme pyrimme tukeutumaan rationaalisuuteen jokapäiväisessä elämässämme, siinä kuitenkin täysin onnistumatta; rakastuminen panee pään sekaisin paatuneemmaltakin skeptikolta, vaikka tiedämme sen olevan vain dopamiini-/serotiinisoppahäiriö aivojen viestinnässä.

Siksi toivotankin teille hulvatonta kevättä.

PERTTI LAINE

Skepsis toimii

2. HUHTIKUUTA:

Autoilu ja huuhaa. Miten autot ovat muokanneet yhteiskuntaa? Minkälaista huuhaata on myyty autoilijoille ja mitä huuhaa-käsityksiä liittyy autoiluun? Reijo af Heurlin. Tieteiden talo, Helsinki, Kirkkokatu 6, klo 18-20.

17. HUHTIKUUTA:

Pimeä energia – mysteeri? Kari Enqvist. Pääkirjasto, Oulu, Pakkalan sali, Kaarlenväylä 3, klo 17.30-19.30.

8. TOUKOKUUTA:

Skepsiksen kevätretki Kumpulaan, Ilmatie-

teen laitokselle. Ilmoittautumiset Anna-Liisa Räihälle: www.secretary@skepsis.fi, 09 – 698 1976. Helsinki, Erik Palménin aukio 1, klo 17:30 -

16.-17. TOUKOKUUTA:

Skepsis on mukana Yöttömän yön kirjamesuilla. Oulu, Raksilan Messukeskus, <http://www.pohjois-suomenmessut.fi/messuohjelma.pdf>.

Kaikkiin Skepsiksen järjestämiin tilaisuuksiin on vapaa pääsy ja kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita!

Lupaako mainos liikaa?

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on uusinnut kuluttajille tarkoitetun *Onkohan tämä humpuukia?* -esitteen. Esitteen tavoitteena on auttaa kuluttajaa tunnistamaan mainoksissa tuotteen ominaisuuksista ja vaikutuksista annetut katteettomat lupaukset. Lisäksi esitteen tarkoituksena on selvittää lääkkeiden ja elintarvikkeiden eroja.

Esite on tehty elintarvikevalvonta-, lääkevalvonta-, kuluttaja- ja tulliviranomaisten yhteistyönä. Esitettä täydentää Eviran Internet-sivuilla oleva *Totta vai tarua* -testi, jonka avulla kuluttaja voi testata tietämyksensä humpuukista.

Kriittisyyttä tuotteiden valintaan

Viranomaisten ei ole käytännössä aina mahdollista puuttua kaikkiin markkinoilla oleviin humpuukivalmisteisiin tai niiden markkinointiin. Usein niiden takana on hämääviä postilaattikoyrityksiä, joiden jäljille on vaikea päästä tai yritykset toimivat Euroopan ulkopuolelta. Kuluttajien itsensä on syytä olla kriittisiä tuotteiden valinnassa ja tunnistaa humpuuki.

Kriittinen on syytä olla, kun tuotteista niiden mainoksissa tai pakkausmerkinnöissä luvattu vaikutus kuulostaa liian hyvältä olakseen totta. Usein tällaisia lupauksia annetaan laihdutus tuotteiden markkinoinnissa, jossa luvataan nopeita tuloksia laihdutuksen nopeudessa tai määrässä ilman, että elintapoja pitäisi muuttaa. Esimerkiksi: "Painosi putoaa ensimmäisen 72 tunnin sisällä vähintään 3 kiloa." Tai: "Painosi laskee, vaikka syöt ja liikut kuin ennenkin."

Painon muutoksiin vaikuttavat ennen kaikkea elintavat, kuten ruoka- ja liikuntatottumukset. Tämän vuoksi yksittäinen tuote ei voi yksinään vaikuttaa laihdutusnopeuteen tai -määrään. Siihen viittaavat väitteet ovat humpuukia ja lainsäädännössä kiellettyjä.

Kriittinen kannattaa esitteen mukaan olla

myös sellaisten tuotteiden kohdalla, joita markkinoidaan ylisanoilla, vaikeilla tai epämääräisillä ilmaisuilla tai tyytyväisyyskuulla. Myös yksittäisen lääkärin, kuluttajan tai julkisuuden henkilön suosituksiin perustuvaan markkinointiin on syytä suhtautua varauksella, sillä yksittäisen henkilön käyttökemus ei anna riittävää ja luotettavaa näyttöä tuotteen vaikutuksesta. Luotettavaa näyttöä on mahdollista saada vain tieteellisistä tutkimuksista, jotka ovat tieteellisen yhteisön arvioimia ja hyväksymiä.

Erityisen kriittinen kannattaa olla, jos elintarviketta markkinoidaan useiden erilaisten sairauksien hoitamiseen tai parantamiseen. Tällaisia ihmetuotteita ei ole olemassakaan. Elintarvikkeiden markkinointi lääkkeellisin väittein ei ole sallittua, vaan kaikki sellaiset väitteet on varattu vain lääkkeille. Niiden teho, turvallisuus ja laatu arvioidaan tieteellisin perustein hyväksymisen yhteydessä.

Esite kertoo että kuluttajan kannattaa vartia ostotilanteessa tuotteen koostumuksesta tarkat tiedot myös silloin, kun tilaa tuotteita postimyyntiin tai Internetin kautta. Lisäksi Internetin kautta tuotteita tilatessa kannattaa varmistaa, että yritys on todellinen ja esimerkiksi ilmoittaa avoimesti oikeat yhteystietonsa. Mikäli kuluttaja tuntee tulleen petetyksi tai havaitsee humpuukiksi katsottavaa markkinointia, voi hän ilmoittaa siitä oman kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle tai kuluttajaneuvojalle.

Esitettä voi tilata Eviran sivuilta www.evira.fi > Julkaisut. Esite on maksuton.

Leini **VAARA**

Varo luonnonjalokiviä!

Kävin viime vuonna eräässä fossiili- ja mineraalikaupassa ja huomasin siellä ilmaisia esitteitä. Nappasin niitä mukaani, sillä ne sisälsivät ihanaa huuhaata, jota kerään kasvavaan kokoelmaani.

Tällä kertaa opin, että luonnonjalokivet lähettävät erilaisia energioita ja nämä energiat tuottavat erilaisia reaktioita ihmisissä. Jostain syystä kaikki listalla olevat kivet aiheuttavat vain positiivisia asioita: lohduttavat, lämmittävät mieltä, puhdistavat, kehittävät keskittymistä, rauhoittavat vatsavaivoja, vahvistavat hedelmällisyyttä, antavat rohkeutta ja poistavat stressiä.

Näiden kivien myyminen on varmasti iso osa fossiili- ja mineraalikaupan liiketoimintaa, joten on aivan ymmärrettävää, etteivät luonnonjalokivien negatiiviset vaikutukset pääse mainoksiin. Minä haluan nyt murtaa tämän hiljaisuuden ja paljastaa sinua, lapsiasi ja lemmikkieläimiäsi uhkaavat vaarat!

Kivet säteilevät toistaiseksi havaitsemattomalla tavalla, mutta kuten homeopatia on meille opettanut, meidän ei tarvitse tietää, mihin kivien mahtavat voimat perustuvat. Tiedämme, että homma toimii – mekanismista viis.

Akvamariini – aiheuttaa pöhöttömistä kun vesi kerääntyy kehoosi

Amazoniitti – jos olet mies, naiset haluavat tappaa sinut; jos olet nainen, haluat tappaa miehiä

Ametisti – normaalisti poistaa säteilyä, ja samalla siis kumoaa muiden kivien positiiviset vaikutukset

Aurinkokivi – aiheuttaa ihon palamista

Avanturiini – auttaa avaamaan sydämesi, eli tuottaa sydänvaivoja

Berylli – normaalisti herkistää toisten energioille, eli voimistaa negatiivisia auroja
Fluoriitti – saastuttaa juomavesiä fluorilla
Haukansilmä – linnut yrittävät syödä silmäsi
Hematiitti – aiheuttaa anemioita
Kuukivi – aiheuttaa kuukautisia, myös miehille

Labradoriitti – aiheuttaa mustia läiskiä ihollesi, joka alkaa muuttua valkoiseksi

Meripihka – uintikyvyn menetyksiä

Pyriitti – aiheuttaa polttelua iholla

Savukvartsi – lisää tulipalojen riskiä

Selestiini – aiheuttaa paranoidia skitsofreniaa, vai aiheuttaako...

Serpentiini – tuottaa painajaisia käärmeistä

Sinikvartsi – iho muuttuu siniseksi

Sodaliitti – aiheuttaa hampaiden reikiintymistä

Spektroliitti – aiheuttaa likinäköisyyttä

Tiikerinsilmä – tuottaa halun hakata ihmisiä

Topaasi – aiheuttaa sarkasmia, väärissä tilanteissa

Turmaliini – tappaa

Vuorikide – aiheuttaa korkeilta paikoilta putoamista

Monet muut kivet jatkavat tätä kauhistuttavaa listaa. Kokeile vierailta kivikaupoissa tai kivimessuilla. Kerro kivien vaaroista myyjille. Aivan varmasti sinulle nauretaan ja vaikutellaan, ettei tällaisia vaikutuksia ole olemassa tai ettei niistä ole näyttöä. Täytyyhän heidän suojella bisneksiään! Jos tieto näistä vaarallisista vaikutuksista leviäisi, he olisivat pulassa. On aika murtaa kivimafian valta.

JUHA LEINIVAARA ON SKEPTIKON PAKINOITSIJA 2008.

HÄN ON 28-VUOTIAS LUKION KÄYNYT KELLOSEPPÄ, JOKA HARRASTAA AIVAN LIIAN SUURELLA INNOLLA HUUHAAMATERIAALIN KERÄÄMISTÄ JA NETTIVÄITTELYIHIN OSALLISTUMISTA. TIETYSTI MYÖS SKEPSIS RY:N JÄSEN.

Onko WLAN-säteilyn havaitseminen paranormaali kyky?

Silloin tällöin tulee vastaan ihmisiä, jotka ovat huolissaan langattoman nettiyhteyden mahdollistavan WLAN-verkon aiheuttaman säteilyn terveysvaikutuksista. Onko WLAN-säteily vaarallista ja onko sen havaitseminen paranormaali kyky, jonka omaamalla voi voittaa Skepsiksen 10 000 euron haasteen?

Skepsiksen puheenjohtaja, tietotekniikan insinööri **Pertti Laine** kertoo, että WLAN toimii radioaalloilla, joka on samanlaista sähkömagneettista säteilyä, kuten yleisradiolähetykset tai GSM-puhelimien lähetykset.

Käytettävät taajuudet riippuvat käyttötarkoituksesta. Esimerkiksi mikroaaltouuni toimii lähellä taajuusalueella, jota käytetään myös WLAN:iissa eli noin 2,4 GHz:n taajuudella. WLAN-laitteiden lähetysteho on kuitenkin enintään 100 mW (milliwattia), kun taas mikroaaltouunin lähetysteho uunin sisällä on tyypillisesti 1000 W, jolla vesi saadaan nopeasti kuumenemaan.

- Ainoa keino havaita WLAN:in lähettämä säteily on tuntee se lämpönä. Ihmisen solut eivät pysty aistimaan radiolähetystä muulla tavalla kuin mahdollisena lämpövaikutuksena siinä tapauksessa, että käytetty teho on riittävän suuri – tai suoraan antennista saatuna suurtaajuusena sähköiskuna.

Vaikka WLAN-antennia koskettaisi kädellä, siitä lähtevä teho on Laineen mukaan niin pieni, ettei sitä lainkaan tunne. WLAN-säteilyn tunteminen olisi siten paranormaali ilmiö.

- Niin kutsutuille sähköyliherkille ihmisille on tehty kokeita, joiden perusteella voidaan katsoa, etteivät he havaitse pelkkien tunte-

musten perusteella onko sähkölaite päällä tai ei. Olisi helppo selvittää, eroaisiko koehenkilön saama tulos lainkaan sattumasta.

Aistimukset syntyvät ilman ulkopuolista ärsykettä

Professori **Leena Korpinen** Tampereen teknillisen yliopiston TTY:n sähkötekniikka ja terveys -laboratoriosta toteaa, että sinällään se, ovatko kentät tai säteily aistiavissa vai eivät, ei välttämättä anna tietoa niiden haitallisuudesta ihmiselle ainakaan pitkällä aikavälillä. Vaikka WLAN-aallot ovat aivan tavallisia radioaalloja ja niin heikkoja, ettei lämpövaikutus tunnu, ei mikään tieteellinen tutkimus toisaalta viittaa siihen, että kenttiä ei voida aistia jonkun muun "paranormaalin" mekanismin kautta.

- Aistimukset ovat todellisia, mutta ne syntyvät omassa aivoissa ilman ulkopuolelta tulevaa aistiärsykettä.

Aistimus syntyy mahdollisesti siksi, koska on kuultu ja toisilta opittu uskomaan, että uusi tekniikka on tuottanut ympäristöömme joka puolelta tulevia pahaenteisiä aaltoja. Sitä, miten nämä uskomukset syntyvät ja mihin laajempaan kulttuuriseen ilmiöön ne liittyvät, voisi Korpisen mukaan tutkia enemmän.

RISTO K. JÄRVINEN

Kännyköiden säteilyvaikutuksia tutkittu porsailta ja ihmisillä

Tampereen teknillisen yliopiston TTY:n sähkötekniikka ja terveys -laboratoriossa tutkitaan sähkö- ja magneettikenttien vaikutusta ihmisten terveyteen. Kännyköiden säteilyvaikutuksia on tutkittu mm. porsaiden avulla. Porsaiden aivot soveltuvat hyvin tutkimukseen, jossa käytetään niin paljon tavallista suurempaa radiotaajuisten säteilyn altistusta, ettei ihmisiä voi sille enää altistaa.

Kansallinen HERMO-tutkimusohjelma (Health Risk Assessment of Mobile Communications) selvitti matkapuhelinten lähettämien radiotaajuuksien vaikutuksia muun muassa hermostoon ja aivoihin. Professori **Leena Korpisen** johtamassa osatutkimuksessa TTY:ssä tutkittiin nukutettujen porsaiden aivosähkökäyrää EEG:tä samalla, kun porsaita altistettiin radiotaajuisille kentille.

Tutkimuksessa tehtiin 11 koetta Tampereen yliopiston lääketieteen laitoksen koe-eläinlaboratoriossa. Altistuslaitteisto koostui GSM-puhelimesta, sitä ohjaavasta PC-tietokoneesta, 200 W:n RF-vahvistimesta ja dipoliantennista. EEG-mittausten lisäksi mitattiin koe-eläimen pään alueen lämpötilojen muutoksia. Säteilytehoina käytettiin selvästi voimakkaampia tehoja kuin mille matkapuhelimen käytössä altistutaan.

EEG:n analysoinnissa todettiin, ettei altistuksella ollut yhteyttä anestesian aikana esiintyviin ns. EEG-purskeisiin. Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että erilaiset ärsykkeet, esimerkiksi ääni, laukaisevat purskeita, mutta radiotaajuinen säteily ei sitä tee.

Käytettäessä suurta altistusta (31 W/kg) ihon alta mitattu pään lämpötilan nousu oli korkeimmillaan 4,4 as-

tetta 30 minuutin altistuksessa. Tyypillinen matkapuhelimen altistumistaso on 1 W/kg.

Vaikutusta terveyteen ei tiedetä

Myös Säteilyturvakeskus tutki HERMO-ohjelmaan liittyvässä osahankkeessa kännyköiden säteilyvaikutuksia. Helmikuussa STUK tiedotti, että tutkimus säteilyn vaikutuksesta ihmisen ihoon on vahvistanut aikaisemmista solukokeista saadut tulokset: elävä kudus reagoi matkapuhelimen säteilyyn. Tutkimus on ainutlaatuinen maailmassa, sillä matkapuhelimen säteilyn vaikutusta proteiinien ilmeneemisessä tutkittiin ensimmäistä kertaa ihmisillä. Tutkimuksessa kymmenen koehenkilön käsivarren ihoa altistettiin tunnin ajan matkapuhelimen GSM-signaalille. Tämän jälkeen ihosta otettiin pieni ihonäyte. Toisesta kädestä otettiin toinen näyte, jota voitiin verrata säteilytettyyn näytteeseen kullakin henkilöllä erikseen. Ihonäytteistä tutkittiin kaikki proteiinit, jotka on mahdollista eristää. Kaikkiaan tutkittuja proteiineja oli 579. Muutokset analysoitiin tietokoneohjelmalla, ja kahdeksassa proteiinissa oli havaittavissa tilastollisesti merkittävä muutos.

- Matkapuhelimen säteilyllä on biologisia vaikutuksia. Vaikka muutokset ovat pieniä, ne ovat kuitenkin olemassa, sanoo Säteilyturvakeskuksen tutkimusprofessori **Dariusz Leszczynski**.

Leszczynskin mukaan on kuitenkin vielä ennen aikaista sanoa, vaikuttavatko matkapuhelinsäteilyn aikaansaamat muutokset terveyteen.

"Britannian puolustusministeriö julkistaa maaliskuussa salaiset kansiot, joihin on koottu kolmen vuosikymmenen ajalta yli 7000 epäiltyä ufohavaintoa ja niihin liittyvät tutkimusraportit. Ministeriön tavoitteena on hälventää ufoihin liittyviä huhuja ja väitteitä, joiden mukaan hallitus pimittäisi tietoa ulkoavaruuden vierailijoista."

HELSINGIN SANOMAT 8.1.

"Easingtonin kunta maksoi 60 puntaa Suzanne Hadwinille, jotta tämä manaisi pois kunnan vuokratalossa esiintyneen poltergeist-ilmion. Hadwin kutsuttiin paikalle sen jälkeen, kun talossa vuokralla asunut Sabrina Fallon oli kertonut huoneistossa ilmeneistä itsestään liikkuvista esineistä, pamah-televista äänistä ja kylmistä ilmavirroista. Kunta suostui maksamaan puolet meedion palkkiosta, koska se oli halvempi ratkaisu kuin sijoittaa perhe tilapäismajoitukseen."

NEWS.SKY.COM 13.2.

"Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watch on vedonnut Saudi-Arabiaan, jotta maa jättäisi teloittamatta noituudesta tuomitun naisen. Kirjeessä kuningas Abdullahille järjestö väittää Fawza Falihiin oikeudenkäyntiä ja tuomiota virheellisiksi. Lukutaidoton nainen pidätettiin vuonna 2005 ja hänet pakotettiin "allekirjoittamaan" tunnustus sormenjäljellään. Syytteen mukaan hän oli noitunut erään uskonnollisen poliisin impotentiksi."

NEWS.BBC.CO.UK 14.2.

"Golfinder auttaa löytämään golfpallosi. Älä naura. - - - Älä kysy meiltä sen toimintaperiaatetta. Emme ole hakeneet laitteelle patenttia, jottei sen teknologia paljastuisi. - - - (Huom. laite ei ole sallittu ammattilaisjärjestö PGA:n turnauksissa.) - - - Laitetta on nopea ja helppo käyttää. Asenna antenni, pidä sitä vierelläsi ja kävele alueella, jonne pallosi hävisi. Odota, kunnes laite lähettää signaalin

löydetystä pallosta."

MNGLOBAL.COM

"Golfinder on vain muovinen kädensija, johon kiinnitetään helposti kääntyilevä lyhyt antenni. - - - Kun ystäväni käveli viheriöllä, antenni heilahti kohti palloa, jota hän lähestyi. - - - Yritin kertoa hänelle, että antennin saa liikkumaan hänen käsiensä ideamotorinen, tiedostamaton liike, mutta hän ei uskonut minua. Ehdotin, että laittaisin hänen näkemättään palloja paperikuppien alle ja testaisimme löytyisikö niitä sitten. Ystäväni ei suostunut tähän."

RANDI.ORG 15.2.

"Ulla Karttunen kartoittaa mystiikkaa, mikä vie hänet lähelle 1800-luvun lopun ranskalaisista symbolismia. Pariisissa pitkään työskennellyt taitelija määritteleeekin itsensä mystikoksi. Toiselta ammatiltaan Karttunen on väitöskirjaa tekevä tutkija, ja hänen käsitteistönsä mukaan tutkijassa on aina mystiikkaa: tieteen tekijäkin hakeutuu alueille, joita ei tunneta vielä."

HELSINGIN SANOMAT 19.2.

"Hollannissa ja Belgiassa toimiva Fortispankki ei enää anna lapsille säästöpossua tilinavauksen yhteydessä. Yhtiö nähtävästi pelkää loukkaavansa muslimeita."

NISNEWS.NL 21.2.

"Aina kun suomenruotsalainen syntyy, tippuu taivaasta tähtönen. Kun tähtönen pääsee maan ilmakehään, se muuttuu hyväksi haltijaksi, joka tuo hopearahan lapsukaiselle."

ANDRÉ WICKSTRÖM
SIINÄ ON IDEAA -LEHDESSÄ HELMIKUUSSA.

Opettaja suositteli korvatulppia uskonnottomalle aamunavaukseen.

HELSINGIN SANOMAT 3.3.

IHME JUTTUJA

Uskomushoidot eivät kuulu terveydenhuoltoon

Terveys- ja sosiaalialan ammattijärjestö Tehy julkaisi tammikuussa kannanoton, jonka mukaan uskomushoidot eivät ole terveydenhuollon toimintaa.

Tehyn kannanotossa kerrotaan, että uskomushoidot ovat hoitoja, joita käytetään, vaikka ei ole olemassa tieteellisellä tutkimuksella saatua tietoa ja riittävä näyttö niiden tehosta ja turvallisuudesta sairauksien hoidossa tai ehkäisyssä – opit ja hoidot eivät siis perustu kattavaan ja systemaattiseen tutkimustietoon.

Tehyn mukaan uskomushoitajien tarjoajat eivät yleensä ole terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

”Koska uskomushoitajien vaikutuksista ja menetelmistä ei ole tieteellistä, näyttöön perustuvaa tutkimustietoa, eivät ne siten voi olla osa terveydenhuollon toimintaa” kannanotossa todetaan.

Kuluttajat kuitenkin käyttävät uskomushoitoja tietämättä niiden mahdollisista haitta- tai sivuvaikutuksista. Tehy vaatii kuluttajien suojelemiseksi lainsäädäntöä ohjaamaan uskomushoitajien mainontaa, lupauksia ja käyttöä. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus TEO valvoo terveydenhuollon ammattihenkilöitä, mutta uskomushoitajien toimintaa ei valvo kukaan.

Kuluttajien tulee olla hyvin tietoisia ennen uskomushoidon ostopäätöstä siitä, mikälaista palvelua he ovat ostamassa ja mitä se aiheuttaa. Kuluttajilla tulee Tehyn mukaan olla suoja myös vahingonkorvaukseen uskomushoitajien haittatapahtumien yhteydessä.

Tehyn kannattaa sitä, että uskomushoitajien antamista tulee rajata lainsäädännöllä, joka koskisi joitakin tiettyjä ryhmiä, kuten esimerkiksi lapsia, mielenterveyspotilaita ja vakavia sairauksia sairastavia henkilöitä. Tällä hetkellä Suomessa selvitetään lainsäädännön tarvetta liittyen uskomushoitajiin. Tehyn mielestä on tärkeää, että uskomushoitajien tarjoajien rekisteröinnistä pidättäydytään. Sen sijaa on vahvistettava kuluttajien asemaa. Kuluttajien on saatava realistista tietoa

uskomushoitajien turvallisuudesta ja vaikuttavuudesta. Alalla esiintyvistä ääri-ilmiöistä, katteettomista lupauksista ja kuluttajaa vahingoittavasta toiminnasta on päästävä kokonaan eroon.

Tehyn mielestä terveydenhuollon ja ylipääntään terveysvaikutteisen toiminnan harjoittaminen kuuluu vain terveydenhuollon ammattihenkilöille, nimikesuojatuille ja laillistetuille ammattilaisille. Uskomushoitajien opetusta ei tule sallia terveydenhuollon koulutusta antavien oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten vapaasti valittavissa opinnoissa. On eettisesti kestämätöntä, jos oppilaitokset tarjoavat näitä opetuskokonaisuuksia osana ammattihenkilöiden koulutukseen johtavaa koulutusta, vaikka ne eivät voi olla osa ammattihenkilön toimintaa.

Voimia!

Skeptikko on erittäin tyytyväinen Tehyn kannanotosta. Uskottava ei kuitenkaan ole kannanotossa esitetty väite, jonka mukaan uskomushoitajien tarjoajat eivät yleensä ole terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Valitettavan usein juuri näin nimittäin on.

Tehyn kannanotto on merkittävä, sillä järjestöä on viime vuosina monesti ehdotettu jopa yhdistyksemme Huhuaa-palkinnon saajaksi. Tämä on liittynyt Tehyn yrittäjäverkoston laajaan huhuaa-hoitajien tarjontaan, Tehy-lehdessä olleisiin artikkeleihin ja chakranvärinän ja meridiaaninväännön ulottamiseen alan oppilaitoksiin.

Nyt Tehy on asettumassa oikealle, mutta varmasti raskaalle tielle. Skeptikko toivottaa voimia taistelussa huhuaata vastaan!

RISTO K. JÄRVINEN

LÄHDE:
[HTTP://WWW.TEHY.FI/](http://www.tehy.fi/)

OSTA SKEPSIKSEN T-PAITA!

LOPPUERÄ
VAIN 5 €/KPL!

SKEPSIS^{RY}

KYSELE IRTOKOKOJA:

Anna-Liisa Rähä
Borgströminkuja 1 B 19, 00840 Hki
Puh. (09) 698 1976
s-posti: secretary@skepsis.fi

Kuuluvatko uskonnot Skepsiksen alaan?

Ateistiksi tunnustautunut **Erkki Tuomioja** esitti Skepsiksen 20-vuotisjuhlien yhteydessä julkisen toiveen, että seura voisi edistää teologisten opintojen poistamista yliopistoista. Aloite johti eräällä seuran sisäisellä sähköpostilistalla pitkään ja kiivaaseenkin keskusteluun.

Yksi pääaihe oli, kuuluvatko uskonnot Skepsiksen aihepiiriin vai eivät. Vaikka en ole jäsen, minulla oli tilaisuus seurata tuota keskustelua listalla olevana biologian asiantuntijana.

Esitin keskustelusta yhteenvedon. Vaikka tuo yhteenvedo oli tehty varsin pikaisesti ja hetkelliseen tarpeeseen, Skeptikko-lehden toimituksen nimenomaisesta pyynnöstä esitän siitä jatkopohdiskelua varten tässä tiivistelmän. Keskustelu uskonnoista on periaatteellisesti tärkeä, vaikkei se kaikkia kiinnostaisikaan. Keskustelu osoitti, että Skepsiksessä on tällä hetkellä eri suuntauksia tai "siipiä" suhteessa uskontoon ja sen sijaintiin yhdistyksen työlliställä.

Uskon, että näissä kaikissa siivissä ja niiden välimaastossa on älykkäitä ja vilpittömiä ihmisiä, jotka tekevät arvokasta työtä useimpien seuran aiheiden eteen. Monet päämääristä ovat yhteisiä ja kaikkien näkyvissä. Uskontojen suhteen aktivistikunnan mielipidekarttaa voidaan kuitenkin kuvata kuviolla, jossa suuntaussiipien eri päissä olevilla ihmisillä ei ole suoraa näköyhteyttä toistensa ajattelutapaan, vaan he ovat väliseinien katveessa. Puhutaan ohi, jätetään vastaamatta, loukkaannutaan, koetaan uhkia, ärsyynnytään, kyllästytään jne.

Keskustelun vuoksi annan näille suuntauksille seuraavat työnimet:

1. "Ateismi agendalle" -siipi, jonka mukaan Skepsiksen tulisi aktiivisesti sisällyttää uskontojen sisältö paranormaaliuden perinteisen määritelmän piiriin, ottaa asia seuran agendalle eli työlliställe, ja vastustaa niitä aktiivisesti.

2. "Uskontoihin ei saa koskea" -siipi, joka kokee uskonnot vilpittömän myönteiseksi asi-

oiksi ja pitää niiden käsittelyä aiheettomana tai kiusallisena.

3. "Uskontoihin ei kannata koskea" -siipi, joka suhtautuu uskontoihin voimakkaan negatiivisesti, mutta pitää niitä niin absurdeina, ettei niitä tule kommentoida (ainakaan muuten kuin ruoansulatukseen liittyvillä ilmaisuilla).

4. "Seuran valtavirta" -siipi, jolla viitataan seuran tämänhetkiseen "hallitukseen + reserveihin", kuten joku kirjoittaja asian ilmaisi. Tämä siipi sisältää useita eri ajatustapoja, mutta summana monet ovat maltillisen kriittisiä uskontojen suhteen, ottavat niihin sivusta tarkkailevan, passiivisen kannan ja katsovat, että uskonnot eivät kuulu Skepsikselle, ellei niiden taholta tulla esim. lääketieteellisten tai fysikaalisten väitteiden tontille.

Kommentteja suuntauksista

1. "Ateismi agendalle" -siipi tuli keskustelussa hyvin kuuluville. Teoreettiset argumentit kuultiin perusteellisesti. Valtavirran jäsenet eivät kuitenkaan niihin oleellisilta osin vastanneet. Tämän mukaan ei näytä todennäköiseltä, että seuran valtavirta olisi valmis etenemään tarkempaan keskusteluun myöskään lähitulevaisuudessa.

Jos seura etenee lausunnoissaan tämän siiven ehdottamaan suuntaan, kannattaa keskustelussa mainittujen resurssikysymysten ohella miettiä ennalta myös uskontojen laajempaa reaalista toiminta-aluetta suhteessa skeptikkojärjestön toiminta-alueeseen. Viitataan tällä uskontojen aktiivisiin, rakentaviin toimiin mm. tunne-elämässä, psyyken ja maailmankuvien hajanaisten piirteiden kokoajana sekä pienessä ja suuressa hyvän tekemisessä.

Edellisethän eivät estä uskontojen oppien perusteiden kritisointia puhtaan totuudellisessa mielessä, mutta nämä uskontojen ansiokkaat nykytehtävät on hyvä tiedostaa. Olisi syytä myös ehdottaa yleisellä tasolla tavat, joilla nämä uskontojen positiiviset puolet oletetaan aivan realistisesti korvattavan ja millä siirtymäaikataululla.

Yksinkertaistaen, olisiko ateismisiiven ehdotus esim. se, että uskonnot vain "hävitetään maailmankartalta" ja oletetaan, että kaikki niiden hyvät puolet vain kehittyvät saman tien itsestään? En usko, että näin kävisi. Vai oletetaanko, että nykyinen prometheus-toiminta ja uskonnottomien puhujapalvelut (yleisiä Saksassa) korvaavat ne? Tai valtio? Vai aikovatko skeptikkojärjestöt itse kääriä hihat ja ruveta jakamaan ruokapaketteja maailman köyhille ja ottamaan vastaan kärsiviä keskustelujen merkeissä? Kirjoitetaanko lastenkirjoja tyyliin "älä tapa äläkä varasta, koska se ei ole skeptistä hommaa"? Miten kehotus rakastamiseen sijoittuu skeptikon agendalla? Voisi jopa sanoa, että rakkaus on jo luonteeltaan melkein skeptisyydelle vastakkaista toimintaa. Maailmankuva ja todellisuus siis rakentuvat muistakin aineksista kuin rationaalisuudesta ja skeptisyydestä.

Kannattaa tässä yhteydessä myös miettiä, että skeptisyys on jo terminsä mukaan historiallisesti "negaation ympärille rakentuva": ei tuoda tai luoda jotain myönteistä itse tyyliin "hei, järkätäänpäs mehukekkerit", vaan kritisoidaan sitä, mitä muut ensin sanovat. Ehkä sana "skeptikko" pitäisikin määritellä happamaksi, kireäksi, yksinäiseksi sedäksi, jonka puoleen kaikki lapset ja nuoret ovat aina tervetulleita kääntymään, kun haluavat kuulla vastauksen "ei". Tässä mielessä on hyvä, että seuralla on myös myönteinen Sokrates-palkinto. Sen julkista profilointia ja sen aatteiden työstöä myönteiseksi maailmankuvaksi voisikin tehostaa.

Käytännön varauksista huolimatta ateismiagendan siiven esityksillä on etunaan se piirre, että ne ovat kaikkein loogisin johtopäätös seuran julkilausutuista periaatteista (mm. rationaalisuus) ja paranormaaliuden määritelmistä.

KESKUSTELUA

2. "Ei saa koskea" -siipi: Ymmärrän, että asia on jotenkin vaikea, ja haluan kunnioittaa suuntauksen vakaumusta, mutta siiven ilmaisu oli keskustelussa sen verran lyhyttä, että sen kannan tarkemmasta sisällöstä ei ole ulkopuolinen saanut selkoa. Tästä voi syntyä kuva, että varovaisuudella on myös joitakin uskontojen suojelusta lähteviä lausumattomia syitä, joita tämä siipi ei halua ruodittavaksi. Minusta on ymmärrettävää, että juuri Skepsiksen tyyppisessä seurassa ja etenkin sen sisäisessä keskustelussa, tämä johtaa taustojen tarkempaan peräämiseen.

Kotimaisen kirkon osalta on lisättävä, että mielestäni yhtäaikaa monella tuolilla istuminen on ollut viime vuosikymmeninä yksi sen keskeinen, vaikka lausumaton, puolustusstrategia. Asiat esitetään sellaisinaan täysin fysikaalisina totuuksina niille, jotka sen sellaisina ottavat vastaan (esim. lapset ja nuoret), mutta mukaan sisällytetään sanomaltaan laimennettuja piiloviestejä niille, jotka ovat kriittisempiä, jolloin kumpikin yleisön osa saa ainakin lantrattuna mitä haluaa. Ristiriidat jätetään kunkin itse huomattaviksi ja kannettaviksi, mikä johtaa monen kasvavan henkilön mielessä vaikeisiin älyllisiin ja omantunnon ongelmiin.

Esimerkiksi tästä puhettavasta sopii kirkollisen lauseen alku "Saamme uskoa, että", jossa alkuosa on tarkoitettu kriitikoiden korville ja uskon tarkempi sisältö niille, jotka uskovat. Toivoisin, että "ei saa koskea" -siipi olisi avoimempi niin tämän kaksoisviestinnän kuin muiden keskustelussa esitettyjen krittisten näkökulmien suhteen.

3. "Ei kannata koskea" -siipi: Sikäli kun ymmärrän, tässä ryhmässä ehdotettiin käytännön syihin perustuvaa (pragmaattista) valintaa tyyliin "uskonnot täyttävät reippaasti paranormaaliuden määritelmän, mutta ei maksa vaivaa käsitellä niitä". Vaikka tämä siipi käytti keskustelussa hyvin toisentyypistä kieltä kuin valtavirta, sisällön kanta ja perustelut ovat likimain identtiset valtavirran

kanssa tai ainakin menevät sen hajonnan piiriin. Eli siivet 3 ja 4 voisivat katsella toisiinsa kuin peiliin.

4. "Valtavirta": Ymmärrän monet syistä, joilla tämä ryhmä ehdottaa, että Skepsis pysyy (ainakin julkisen) uskontokeskustelun ulkopuolella. Ymmärrän esim. tarpeen rakentaa siltoja pikemmin kuin hajottaa, monet pragmaattiset ja diplomaattiset syyt. Voi olla, että myöskään vilpittömästi osa valtavirtaryhmästä (joka on mm. saanut uskonnon ope- tusta jo ennen kouluikää) ei ylipäänsä hah- mota, miten skeptisyys voi liittyä mitenkään uskontoihin. On hyvä, että ryhmä suhtautuu skeptisesti myös seuran agendan äkinäiseen muuttamiseen.

Joitakin huomioita silti. Valtavirtaryhmä käytti mielestäni keskustelun logiikassa väärin sitä otetta, että "establishmentin" eli vallassa olevan ryhmän ei tarvitsisi perustella kantojaan eikä ylipäänsä vastata kyselyihin, vaan niin kauan kuin ollaan isoa valtavirtaa, vaikeneminen riittää perusteluksi mihin tahansa, myös siihen ovatko uskonnot paranormaaleja ilmiöitä. Siiven pitäisi ottaa paitsi käytännöllinen myös sisällöllis-looginen kanta asiaan.

Vaikka asiaa ei puitaisi laajemmin ulos- päin, se heijastuu eri muodoissa myös seuran ulkoiseen tiedotukseen. Esim. päätös, että Tuomiojan ehdotuksia ei kommentoitu vaan pikemminkin lurautettiin aaltoihiin purkillinen öljyä, oli ulos näkyvä valinta. Ihan mahdollinen valinta siis, jota en tietyn hetken ratkaisuna suostu kritisoimaan, mutta se oli jostakin logiikasta nouseva valinta, ja tuota taustalogiikkaa seuran ateistisiipi on mielestäni ihan oikeutetusti koettanut tulevaisuutta varten päivittää.

Kaikki agendan rajaukset ovat mahdollisia, mutta mielestäni olisi erityisesti tarpeen lausua ainakin seuran sisäisessä ajattelussa ääneen, mikä osuus seuran uskontorajauksissa on käytännöllistä tai historiallista, mikä logiikasta ja totuudesta nousevaa. Keskustelussa on ollut merkkejä siitä, että joko "käytäntö pyhitetään" tai "historia pyhitetään", eli jos seuran nykyjäsenten aika ei vain riitä uskontorintamalle, niin esitetään, että uskontokritiikki ei myöskään ole "oikeaa skeptis-

miä". Tai vastaavasti, jos joskus historiassa on tehty tietty rajaus, niin katsotaan muutosten olevan seuran ideologisten periaatteiden vastaisia.

Erilaisia käytännöllisiä rajauksia on mahdollista tehdä. Yksi mahdollinen muotoilu olisi: "Seura *toivottaa tervetulleeksi* kriittisen keskustelun paranormaaleista ilmiöistä myös uskontojen piirissä, *tarkkailee* näitä ilmiöitä ja *voi ottaa niihin kantaa*, mutta seura ei *tois- taiseksi/perinteisesti* ole keskittynyt rajan- käyntiin tieteen ja uskontojen välillä."

Se valtavirran ehdotus on ongelmallinen, että uskonto kuuluisi Skepsiksen alaan vain siltä osin ja silloin kuin se tulee tieteen tontille. Riittääkö tontin rajan ylitykseksi vaika- kapa vain maailman luominen? Etenkin tiet- tyssä järjestyksessä, joka ei satu pitämään yhtä havaintojen kanssa? Uskontojen muu argumentaatiovoima usein johdetaan luomi- sesta. En ole edelleenkään lähtökohtaisesti uskontovastainen, mutta jos seuran aatteen nimenomaisesti julistettua ydintä on järkipe- räisyys eli rationaalisuus, niin minun on bio- logina tätä yksityiskohtaa vaikea ohittaa.

En näe loogisesti kestäväksi myöskään sitä ratkaisua, että ne käytännössä melko vanhat uskonnot, jotka tällä hetkellä Suo- messa vallitsevat, saavat jollakin muulla erivapaudella suojan seuran kriittiseltä poh- dinnalta. Seuran nimenomaiseksi tutkinnan kohteeksi mainittu paranormaalisuus voidaan useimmissa käytännön tapauksissa suoraan korvata sanalla yliluonnollisuus. Jos tämä keinotekoisien jaottelu uskontoihin ja mui- hin paranormaaleihin aatesuuntiin pultataan peruskallioon seuran yleiseksi opiksi, pää- dytään loogisiin ongelmiin. Sääntöihin lie- nee silloin kirjattava esim. 1800-luvulta jokin "paranormaaliuden absoluuttinen alkuperä" (P.A.A.H.), jolla saadaan vaikkapa mormoni- kirkon taivaalta saamat kultataulut leikattua työlialta ulos, mutta valtaosa uudemmassa homeopatiasta sisään, seuraa kiinnostavien aihepiirin joukkoon. Ehkäpä koko skeptikon ajanlasku pitäisikin jatkossa aloittaa tuosta hetkestä? Ehdotuksia vuodeksi ja päivämää- räksi otetaan vastaan.

JOUNI ISSAKAINEN
KIRJOITTAJA ON BIOLOGI JA VAPAA TIETOKIRJOITTAJA.

Ilmastonmuutos NYT, kestävä kehitys huomenna?

Ippo V. Salmi vastaa häntä Skeptikossa 4/2007 arvostelleelle **Boris Winterhalterille**.

IPCC:n viimeisen raportoinnin jälkeiset ha- vainnot osoittavat, että ilmakehän hiilidiok- sidin ja metaanin määrä ja merenpinnan nousu ovat olleet raporteissa haarukoituja trendejä suuremmat. Siis jos viime kuukau- sien otos on ollut edustava, todellinen muu- tos on nyt IPCC:n arvioita suurempi ja siis vielä suurempi kuin raportissa todettu suurin muutosnopeus viimeisen tuhannen vuoden aikana. IPCC ei siis turhaan soita hätäkel- loja.

Maapallon ilmaston suuret muutokset ei- vät näytä tapahtuneen hitaana aaltoiluna vaan hyvinkin jyrkkinä vain muutamia vuo- sisatoja tai vuosikymmeniä kestävinä uuden tasapainotilan hakuina. Syynä saattaa olla jonkun suureen kynnyksarvon ylitys (esim. keskilämpötilan nousu yli 2 celsiusastetta), jolloin itseään vahvistava muutos ryöstäytyy liikkeelle.

Meillä ei ole siis varaa "aikaa on vielä kymmeniä/satoja vuosia" -pätkäilyyn ja tuli- tikkuleikkeihin. Olipa ilmastonmuutos minkä tahansa aiheuttama, siihen on ihmiskunnan varauduttava – ja paljon järeämmin kuin mitä edustaa esim. nykyinen Suomen autojen ve- rotusnäpertely tai roskien lajittelu.

Jos muutos on ihmisen aikaansaama, sitä voidaan ihmisen tekniikalla torjua.

Monet Winterhalterin mainitsemat faktat ovat tosia – onhan "Boba" meriarkeologi ja tutkijatohtori – sen sijaan johtopäätökset ovat hämmästyttäviä ja suorastaan vainoharhai- sia. Kun IPCC on esim. lisännyt perättäisten ennusteiden varmuutta tilastolaskennan peli- sääntöjä noudattaen ja liikaa dramatisointia välttämällä, Winterhalter näkee sen manipu- loivana kähmintänä. Sen sijaan hänen oma lobbauksensa ja kirjoittelunsa on mannaa *Exxon Mobilin* ja *Wall Street Journalin* (öljy)

rahakkaille kvartaalikapitalisteille.

Exxonin syväkurkun mukaan tietoisesti valittu strategia on "epäily riittää"; siksi pää- ministeri **Vanhanen** halusi rajoittaa ilmaston- muutosta vähättelevää inttämistä. Kun mil- joonin dollarein lobattu skeptisyys on levinnyt vieläpä television MOT-ohjelmiin, ainut mo- nen mukavuudenhaluisen päätöksentekijän valitsema ratkaisu on ollut BAU-strategia: ei tehdä mitään, annetaan hurskaasti busineks- en pyöriä. Loistavana poikkeuksena **Jorma Ollila**.

Mikä on tässä tilanteessa tieteen tulok- sia yleisölle kommentoivan ja siis skepti- kon rooli? Jokainen valitkoon omansa. Jos kyseessä olisi laboratoriorotilla suljetussa ilmastolaboratoriossa tehtävä kokeilu, voitai- siin lopullisen varmuuden saamista odottaa loppumattomiin 30 vuotta kerrallaan. Mutta kyseessä onkin evoluution maapallon kokoi- nen julma koe: Kuinka biosfäärille käy?

Ihminen on biosfäärin erottamaton osa, käytti mitä teknologiaa tahansa. Siksi päät- täjien on tehtävä miltei elämän-/kuolemarat- kaisuja vajanaisen datan perusteella (tämän opin sodassa) ennen kuin on liian myöhäistä. Maapallo on monin osin ylitettyjen rajojen vuoksi pahasti slummiutumassa.

Kaikesta huolimatta ilmastonmuutos fak- tana on julkisessa keskustelussa vihdoinkin lyönyt läpi. Valitettavaa on, että todella toimi- vaa korjauskeinoa – kestävään kehitykseen siirtymistä – ei vielä noteerata. Nykyratkai- sut ovat usein kuin liikalihomisen torjuntaa, jossa hankitaan laihdutuskuurin sijasta suu- remmat (Kioto-merkkiset) housut. Tästä ei- vät lastenlastenlapseni varmaankaan pidä. He saattavat kysyä (emeritusprofessori **Rinnettä** siteeraten): "Kuinka te saatoitte... (olla niin typeriä)?"

Ilmastonmuutos uskontona

Boris Winterhalter vastaa Ilpo V. Salmelle.

Kun Ilpo V. Salmi Skepsiksen tilaisuudessa syksyllä 2007 avasi keskustelun ilmastonmuutoksesta ja kiteytti ajatuksensa Skeptikko-lehdessä 3/2007, hän kehotti minua (ilmastoskeptikkona) kirjoittamaan vastineen. Se julkaistiin ilokseni seuraavassa numerossa ja kuvittelin, että Skepsis ry oli laajentamassa käsiteltäviä aiheita pois ”huuhaa-jahdistista” – Salmen terminologiaa käyttäkseni.

Toivoin, että kirjoitukseni olisi herättänyt edes joissain lukijoissa epäilyn siemenen, vaikka samaisessa lehdessä **Esko Valtaoja** kritisoi mediaa, kun se rinnastaa sata tiedemiestä johonkin yhteen vastarannankiiskeen, siis minun tapaiseen kriittiseen tutkijaan. Myös **Matias Aunola** omassa palstassaan asettuu valtavirran kelkkaan, koska ilmeisesti uskoo, että IPCC:n tuottama päättäjille suunnattu yhteenveto vastaa tiedeyhteisön hyväksymää näkemystä.

Todellisuudessa yhteenvedosta on vastannut hyvin pieni ydinryhmä, joka diplomaattien siunauksella korostaa uhkakuvia, mutta jättää täysin vaille mainintaa ne lukemattomat varaukset ja epävarmuudet, jotka varsinaisessa 1000-sivuisessa tieteellisiä perusteita kattavasti käsittelevässä raportissa tuodaan esille ja joihin nimenomaan ilmastoskeptikot ottavat kantaa.

Aunola toteaa lisäksi, että ilmastonmuutosta koskeva tieteellinen debatti ei kuulu Skepsis ry:n toimintaan, koska kyse ei ole valetieteestä edes ”ilmastoskeptikoiden” kohdalla. Tämä on mielenkiintoinen kannanotto, sillä ilmastonmuutoksesta on nimenomaan tullut usko – uskonto – jonka nimeen jokainen voi vannoa, jos katsoo siitä hyötyvän joko poliittisesti tai taloudellisesti.

Ilpo Salmi on laatinut kirjoitukseni vastauksen, jossa hän voimallisesti kritisoi näkemyksiäni, mutta aitona skeptikkona hän

kehotti minua vuorostani puolustamaan kantojani, kuten nyt teenkin.

Kirjoituksensa otsikossa Ilpo toistaa **Pasi Toiviaisen** kirjan *Ilmastonmuutos – NYT* nimeä. Kyseinen kirja on onnetoman ympäristöaktivistin, arkkitehdin, myöhemmin juontajan ja tiedekirjailijan lähes hurmoshenkinen kertomus omasta ”matkastaan” ilmastonmuutosuskovaiseksi. Uskonhan minäkin, ettei ilmasto pysy muuttumattomana, mutta mistä Mars on saanut hiilidioksidia tuottavia olentoja, kun planeetta sielläkin NASA:n mukaan lämpiää.

Mielestäni pyrin Skeptikon edellisessä numerossa olleessa kirjoituksessani perustelemaan näkemyksiäni riittävästi argumenteilla, jotka kaikki ovat tarkistettavissa annetuista tietolähteistä. Mutta ilmeisesti en ole tässä onnistunut kovinkaan hyvin, sillä Salmen tämänkertaiset näkemykset näyttävät jopa entisestään jyrkentyneen. En myöskään ymmärrä, mistä Ilpo on saanut ”faktat” tekstissä esitetyille väitteilleen. Osalle ehkä löytyy tutkittua tietoa, mutta osa on ilmeisesti vain median syöttämää ”mutua”.

Ensimmäisessä kappaleessa hän viittaa viimeisimmän raportin jälkeisiin trendeihin ja toteaa todellisen muutoksen olevan IPCC:n vuoden 2006 arvioita suurempi ja siis suurempi kuin muutosnopeus viimeisen tuhatvuoden aikana. Tässä hän haksahuttaa tieteellisesti kestävämmälle tielle. Todellisuudessa väitettyä kiihtyvää lämpötilan nousua ei ole enää moneen vuoteen tapahtunut. Tämän nousun pysähtymisen myönsi jopa IPCC:n pääsihteeri, **Rajendra Pachauri** helmikuun alun Suomen vierailunsa yhteydessä.

Salmi erehtyy myös metaanin suhteen, sillä aiempi nousu on 1990-luvulla hidastunut ja näyttää 2000-luvulle tultaessa kokonaan pysähtyneen. Merenpinta on viimeisen

sadan vuoden aikana noussut noin 20 cm. Tämä nousu on edelleen toipumista viimeisestä jääkaudesta, jolloin merenpinta oli noin 120 metriä alempana kuin nyt. Rannikkomme maannousu on samoja peruja.

Salmi on oikeassa, kun toteaa menneiden aikojen ilmastonmuutosten tapahtuneen monasti hyvinkin nopeasti, jopa alle vuosikymmenessä. Sen sijaan hän on väärässä hakessaan syytä jostain suuresta kynnyksarvon ylityksestä, ”esim. keskilämpötilan nousu yli kaksi celsiusastetta”, jolloin itseään vahvistava muutos ryöstäytyisi liikkeelle. Tiede ei tunne ainuttakaan tällaista karkulaista-pausta.

Tuo Ilpon mainitsema maaginen kaksi astetta lienee lähtöisin EU:n viisaiden perustelemattomasta päätöksestä rajoittaa maapallon lämpeneminen tähän arvoon. Tässä yhteydessä muistutan mitä ranskalainen emeritus ilmastotutkija **Marcel Leroux** äskettäin totesi: ”Ei voi olla globaalia keskilämpötilaa, koska ei ole globaalia keskimääräistä ilmastoa”.

Salmi on myös oikeassa todetessaan, että olkoon ilmastonmuutos minkä tahansa aiheuttama, siihen on ihmiskunnan sopeuttava. Seuraavassa lauseessa hän kuitenkin joutuu jälleen hakoteille mainitessaan autojen veronäpertelyn jne. Verotuksessa ei suinkaan ole kyse varautumisesta ilmastonmuutokseen vaan uskosta, että päästöjä vähentämällä pelastetaan maailma katastrofista.

Aikaisemmassa tekstissäni esitin mieliteeni tueksi todellisia tutkimustuloksia kuvilla höystettynä. Koska tieteen luonteeseen kuuluu ”faktojen” kyseenalaistaminen, niin pyrin myös antamaan viitteitä käyttämästäni aineistosta. Salmi hyväksyy esittämäni faktat tukeutuen tieteelliseen uraani, joka tosin ei liity meriarkeologiaan, vaikka sitäkin olen urheilusukeltajana harrastanut. Yli 40-vuotisen tutkijaurani aikana olen pyrkinyt kartuttamaan osaamistani paitsi merigeologian alalla myös muissa luonnontieteissä ja tekniikassa niin kotimaassa kuin myös ulkomailla.

Laaja kansainvälinen verkostoni on avannut silmäni näkemään erilaisen totuuden ilmastonmuutoksesta. Johtopäätökseni eivät todellakaan ole vainoharhaisia, kuten Ilpo

KESKUSTELUA

väittää.

Vaikka IPCC esittää ennusteiden varmuuden parantuneen uusien entistä monimutkaisempien ilmastomallien myötä, olen edelleen monen ilmastotutkijan tavoin sitä mieltä, että ilmastoa säätelee valtava määrä erilaisia paremmin tai huonommin tunnettuja prosesseja, joita mallit eivät hallitse.

Esimerkkinä voidaan ottaa auringon aktiivisuuden vaikutus ilmastoon. Mallit käsittelevät kyllä maapallon ratavaihtelua (Milankovitchin teoria) ja auringon säteilyintensiteetin vaihtelua, mutta esim. auringon magneettisen aktiivisuuden vaihtelun vaikutusta ei käsitellä ja syynä lienee valmiin teorian (fyysiikan kaavojen) puuttuminen. Aiemmista aktiivisuussykleistä, muun muassa *Maunder* ja *Dalton* -minimeistä tiedetään, että niihin liittyi kylmiä ilmastovaiheita (pieni jääkausi).

IPCC mainitsee tiederaportissaan kyllä tämän tosiseikan, kuten myös kosmisen säteilyn mahdollisen roolin pilvimuodostuksessa, mutta toteaa näiden huomioon ottamisen edellyttävän lisätutkimuksia. Poliitikoille suunnatussa yhteenvedossa näistä ilmiöistä ja vaikeuksista ei kuitenkaan mainita sanalakaan.

Mitkähän ovat olleet Salmen ajatukset hänen pyrkiessään vesittämään mielestäni tieteellisesti perusteltua skeptisyyttäni tuomalla kvartaalikapitalismin keskusteluun? Lobbausta en harrasta, mutta kyllä puhun ja kirjoittelen ilmastopelottelua vastaan. Mitä tulee Wall Streetin rahakkaisiin, niin mielestäni **Al Goren** uusimmat hankkeet rahan kauhomiseksi itselleen päästökaupan ja muun oheisliiketoiminnan avulla olisi sopiva aihe tutkivalle journalistille.

Kehuupa Ilpo vielä **Jorma Ollilaa**, joka Shellin hallintopallilta julistaa suurella rintamalla ilmastouhkaa ilmeisenä tavoitteenaan öljy-yhtiön imagon parantaminen. Onhan Shell investoimassa mm. tuulienergiaan todennäköisesti vain rauhoittaakseen aiempia vihollisiaan kuten Greenpeacea.

Mikäli joku haluaa uppoutua varsinaisen kvartaalitalouden syövereihin, kehotan tu-

tustumaan kansainväliseen *Climate Action* -ohjelmaan (www.climateactionprogramme.org). Siitä voi ottaa opikseen, mihin kannatta sijoittaa pienet varansa, mikäli uskoo, että ihmisen toimilla voidaan vaikuttaa globaaliin ilmastoon. Kyseinen "action" on liikemaailman ja politiikan erinomainen rakenne rahastaa ilmastopelotteella. Samaan kategoriaan kuuluu myös päästökauppa (ks. www.euromoneyenergy.com/default.asp?Page=11&eventid=ECK175).

Koko ilmastopelottelussa pyörii valtaisa määrä erilaisia intressiryhmiä. Ympäristöaktivistit haluavat pysäyttää entistä hurjemaksi muuttuvaa länsimaista kerskakulutusta. Tutkimuslaitokset ja tutkijat haluavat lisätä rahoitustaan, ja siihen päästään vain esittämällä kasvavaa tutkimustarvetta usein liioiteltujen uhkakuvien torjumiseksi. Liikemaailma näkee tässä uudessa tilanteessa erinomaiset keinot rikastua entisestään.

Ilpo väittää, että skeptisyyttä on lobattu miljoonin dollarein. Tästä en tiedä, mutta päinvastaiseen lobbaukseen on kyllä käytetty monin verroin enemmän; ei tarvitse kuin katsoa Al Goren toimintaa tai jopa, mitä valtiovalta on Suomessa asiaan satsannut (www.ilmastonmuutos.org) tiedottamiseen

ja vaikkapa ILMARI-lähettiläiden kouluttamiseen.

En tunne Suomessa, kuten en muuallaakaan maailmassa, ketään skeptikkoo, joka olisi saanut lobbaukseen rahoitusta. Monet skeptikot ovat tutkijoita sellaisissa laitoksissa, joissa ilmastopelottelu ei kuulu agendaan ja/tai rahoitus on muutenkin turvattu. He osallistuvat kriittiseen keskusteluun yleensä oman toimensa ohella tai kuten minäkin, ovat eläkkeellä.

Totean tässä vielä kerran, että pidän hiilidioksidin osuutta maapallon lämpötilan säätelijänä karkeasti liioiteltuna. Sen sijaan vesi eri olomuodoissa (mm. vesihöyrynä ja pilvinä) on ylivoimaisesti merkittävien. Fossiilisten polttoaineiden käytössä olen sen sijaan peräänkuuluttamassa säästäväisyyttä. Samalla tulisi panostaa hengitysilman ja käyttöveden puhtauteen.

Maapallon suurin ongelma on väestön lisääntyminen, mutta keinot kasvun rajoittamiseen ovat valitettavasti varsin minimaaliset, ellei sitten luoda **Pentti Linkolan** mallin mukaista uutta uljasta maailmaa, johon ilmeisesti myös Salmi kestäväällä kehityksellään viittaa.

Paholaisen asianajaja – nyt myös verkossa

Skepsis julkaisi 1989 teoksen *Paholaisen asianajaja*, joka sai jatkoa 1997 teoksella *Paholaisen asianajajan paluu*. Klassikoksi muodostunut Paholaisen asianajaja on jo pitkään ollut loppuunmyyty, mutta nyt sen artikkeleita voi käydä lukemassa Skepsiksen [www](http://www.skepsis.fi)-sivuilla.

Osoitteesta http://www.skepsis.fi/jutut/paholaisen_asianajaja/ löytyy seuraavat artikkelit:

- Carl Sagan: Epäilijän taakka
- S. Albert Kivinen: Mitä "paranormaaleilla ilmiöillä" tarkoitetaan?
- Matti Häyry: Ihmeet ja niiden kokeminen
- Ilkka Tuomi: Parapsykologian paradokseja
- Nils Edelman: Taikavarvut ja maasäteily
- Nils Mustelin: Astrologian oudot maailmat
- Hannu Karttunen: Ufot, ifot ja pienet vihreät henkilöt
- Heta Häyry: Vaihtoehtolääkintä: huomioita ja arviointia
- Matti Virtanen: Lukujutun houkutus
- Raimo Tuomela: Tiede, esitiede, pseudotiede

Tiedettä ei edistetä käännytystoimin

Skeptikossa 4/2007 tuli esille ajatuksia tieteen puolesta puhumisesta ja kristinuskon vastaisesta toiminnasta. Niihin liittyen haluan esittää pari näkökohtaa.

Jo melkein kaksi vuosituhatta kristinuskoo on monenlaisin toimin yritetty tukahduttaa. Vainoista ja kirkkojen polttamisista on viime aikoinakin näkynyt uutisia eri puolilta maailmaa. Kristinuskoo näyttää kuitenkin taas leviävän monissa maanosissa voimakkaasti. Suomalaisistakin enemmistö kuuluu sitä edustaviin uskontokuntiin. Suomi on demokratia, jossa enemmistön mielipiteellä on oikeudellinen merkitys, jopa vahvempi kuin tiedeyhteisössä, jossa enemmistö päättää mikä on tieteellistä ja mikä ei.

Uskonnon voi syrjäyttää vain voimakkaampi uskonto. Tiedeyhteisön usko tieteeensä ei näytä olevan tähän riittävän vahva. Skeptikkojen tavoin tieteen tekijät ovat taipuvaisia epäilemään. Elinvoimaiseen tieteeseen kuuluu itsekriittisyys ja tietynlainen nöyryys, koska tietoisuus tietämättömydestä vain kasvaa tiedon karttumisen myötä.

Uskoakin tieteeseen sisältyy, mutta sitä ei levitetä kampanjoin, yleisötilaisuuksin tai muin käännytystoimin. Tiede ei tarvitse puolestapuhujia, vaan on pätevä puhumaan itse puolestaan. Sillä on siihen myös luovuttamaton oikeus. Tiede koostuu teorioista ja väitelauseista, joilla se puhuu kaikille jotka

vaivautuvat niihin perehtymään. Tiede ei tyrkytä eikä tuputa. Kun tieteellinen teoria perusteluineen on puhunut, se jättää kuulijan vapaasti päätettäväksi uskoako vai ollako uskomatta.

Ihminen on kuitenkin uskonnollinen eläin ja monet uskovat myös tieteen kulloisiinkin teorioihin fundamentalistisesti, vahvimmin sellaiset jotka eivät tunne niiden perusteita, eivätkä ymmärrä tieteen perimmäistä luonetta. Joudumme tietenkin käytännön syistä pitämään totena monia tieteen tuloksia, vaikka emme voi mitenkään kaikkien niiden perusteiden luotettavuutta lähteä omakohtaisesti selvittämään. Sellainen totena pitäminen ei kuitenkaan ole tieteellistä tietämistä. **Aristoteles** nimitti sellaista vain "aksidentaaliseksi" tietämiseksi (NE, 1139b30-35) ja **Platonin** tekstissä esiintyy tuollaisessa yhteydessä sana "näennäisviisaus" (Faidros, 275a). Muinaiset skeptikot taas epäilivät kaikkea tiedon nimellä esitettyä ja halusivat pidättäytyä arvostelmista.

Jumalan olemassaolon kumoamisen tai vahvistamisen tieteellisiä perusteita esittävä tieteenala on teologia. Maallikko, esimerkiksi fyysikko voi kuitenkin itse sydämessään uskoa eri tavalla kuin teologi.

REIJO SIIPOLA, KALAJOKI

Skeptikon digitalisointi edistyy!

Nyt Skepsiksen verkkosivuilla <http://www.skepsis.fi/lehti> luettavissa kaikki ilmestyneet Skeptikko-lehdet numeroon 4/2002 asti PDF-muodossa.

SUMMARY

Don't believe all you think

RISTO K. JÄRVINEN

The Socrates-prize winner Marjaana Lindeman from the University of Helsinki Department of Psychology talked at the February Skepsis lecture about people's supernatural beliefs. She explained that magical beliefs are caused by so-called core knowledge mixing. "With this model we can understand why there is an almost infinite amount of supernatural beliefs and how they differ from other beliefs like immaculate conception, UFO's, graphology and living food", Lindeman said.

She also told that according to research there is no difference in the amount of scientific knowledge between the superstitious and the skeptics. Both know that energy can be expressed as heat and that a wound will be cleansed of damaged cells, but only the superstitious holds a dual view of the subject. A wound is cleansed of damaged cells, but simultaneously the finger has a will to heal itself.

Seminar work: September 11th and strange conspiracy theories

EERIK MANTERE

My deduction is that the organizer of the attacks was Osama bin Laden. He had the motive, and Al-Qaeda had the resources. The research of the 9/11 commission is largely based on the interrogation (by torture) of Khalid Sheikh Mohammed, which

the commission could not do themselves.

The situation ends up being strange for the conspiracy theorists. Purportedly president Bush had arranged the attacks to get a excuse to invade Iraq. Osama would have taken the blame to increase support for Al-Qaeda. Supposedly both, Osama and Bush, were lying – and both gained from the attacks.

Surprise push to Skepsis

RISTO K. JÄRVINEN

Skepsis member, candidate for the leader of the Social Democratic party, and

parliamentarian Erkki Tuomioja stepped out of the closet as an atheist in the last number of Skeptikko. He called for the complete separation of the state and church, and that theological departments should not be publicly funded in universities.

The speech by Tuomioja at the Skepsis 20th year celebrations caused an unprecedented public uproar. A few people immediately resigned from the society, but about a hundred extra membership applications arrived in the two months after the magazine was published.

After Tuomioja's comments, also a very wide-ranging and colourful discussion was started inside Skepsis about should the society take a stand on religions or not.

TRANSLATION: OTTO J. MÄKELÄ

LIITY SKEPSIKSEN JÄSENEKSI!

Jos haluat liittyä Skepsiksen jäseneksi, lähetä oheinen lomake tai sen kopio täytettynä Skepsiksen jäsenasioista vastaavalle osoitteella:

Anna-Liisa Räihä, Borgströminkuja 1 B 19, 00840 Helsinki
membership@skepsis.fi

Yhdistyksen jäsenmaksu vuodelle 2008 (sisältää Skeptikko-lehden tilauksen) on 25 euroa tai alle 24-vuotiailta 12,50 euroa (jos olet alle 24-vuotias, ilmoita syntymäaikasi). Voit myös tilata Skeptikko-lehden liittymättä jäseneksi. Tilausmaksu on 25 euroa/vuosi. Lehtitilausta tehdessä tiedoksi riittävät nimi ja osoite. Jäsenhakemus/tilauskaavake löytyy myös Internetistä Skepsiksen kotisivuilta: www.skepsis.fi

JÄSENHAKEMUS

Haluan liittyä jäseneksi vain lehtitilaaajaksi

Nimi:

Ammatti ja koulutus:

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Puhelin: Sähköposti:

Haluan Skepsiksen sähköpostituslistalle

Kokemus Skepsiksen toimialaan liittyvistä asioista, mahdollisesti aiheita sivuavat julkaisut, jäsenyys muissa tieteellisissä yhdistyksissä, erityiset mielenkiinnon kohteet ym. (käytä tarvittaessa erillistä paperia):

Korostamme kuitenkin, että kuka tahansa kiinnostunut voi hakea jäsenyyttä yhdistyksen hallituksesta koulutustaustasta ja elämäkokemuksesta riippumatta.

Hyväksyn Skepsis-yhdistyksen säännöissä määritellyn tarkoituksen ja toimintaperiaatteet ja haluan liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Päiväys ja allekirjoitus:

Skepsiksen haaste

10 000 euroa puhtaana käteen sille, joka tuottaa valvotuissa olosuhteissa paranormaalien ilmiön.

Dosentti **Hannu Karttunen** ja taikuri **Iiro Seppänen** ovat lupautuneet maksamaan kumpikin 2500 euroa edellä mainitusta kokonaissummasta. Haastesumma voidaan maksaa myös humanoidistipendinä – 10 000 euroa puhtaana ulottimeen sille humanoidille, joka itse noutaa stipendin ja antaa samalla DNA- (tai vastaavan) näytteen. Poikkeustapauksessa summa voidaan myös maksaa (mikäli esimerkiksi henkilötunnuksen tai pankkikortin saanti on osoittautunut humanoidille vaikeaksi) mukana seuraavalle ihmiskontaktiseuralaiselle.

Skepsis ry:n yhteystiedot

Puhelinpalvelu: 0208-355 455
Postiosoite: PL 483, 00101 HELSINKI
Internet: www.skepsis.fi
Pankkiyhteys: AKTIA 405529-2111988

Jäsenasiat, lehtitilaukset, osoitteenmuutokset:

Anna-Liisa Rähä

Borgströminkuja 1 B 19
00840 Helsinki
puh. (09) 698 1976
membership@skepsis.fi

Rahastonhoitaja

Veikko Joutsenlahti

Roihuvuorentie 30 B 62
00820 Helsinki
puh: 040 758 7286

Skepsis ry:n hallitus vuonna 2008

Puheenjohtaja **Perti Laine**
Otto J. Mäkelä, **Matias Aunola**,
Denis Galkin, **Jukka Häkkinen**, **Virpi Kalakoski**, **Jussi K. Niemelä**.

Alueyhteyshenkilöt

Joensuu: **Vesa Tenhunen**
puh. (013) 123 254; vesa.tenhunen@skepsis.fi
Jyväskylä: **Juha Merikoski**
puh. 040-7551820; juha.merikoski@skepsis.fi

Oulu: Juha Vuorio

puh. 040 500 6955; juha.vuorio@skepsis.fi
Tampere: **Heikki Lindevall**
puh. 0400 622 636; heikki.lindevall@skepsis.fi
Turku: **Heikki Kujanpää**
puh. (02) 244 6400, 0440 220 420;
heikki.kujanpaa@skepsis.fi

Yhdistys toivoo, että alueilla asuvat ilmoittaisivat yhdyskunnille yhteystietonsa, jotta he voisivat tiedottaa omalla alueellaan tapahtuvasta toiminnasta. Yhteyshenkilöille voi myös ilmoittaa halukkuutensa osallistua yhdistyksen toimintaan omalla alueellaan.

Skepsis ry:n tieteellinen neuvottelukunta

TNK:n puheenjohtaja, professori **Jukka Maalampi** (hiukkasfysiikka), Professori **Kari Enqvist** (fysiikka), professori **Mika Hemmo** (oikeustiede), PsL **Virpi Kalakoski** (psykologia), professori **Hannu Karttunen** (tähtitiede), **S. Albert Kivinen** (filosofia), professori **Hanna Kokko** (biologia, ekologia), professori **Erik Lagerspetz** (yhteiskuntatiede/filosofia), **Anto Leikola** (biologia), dosentti **Marjaana Lindeman** (psykologia), dosentti **Juha Merikoski** (fysiikka), dosentti **Markku Myllykangas** (terveyssosiologia), professori **Jeja Pekka Roos** (sosiaalipolitiikka), dosentti **Veijo Saano** (lääketiede), **Anssi Saura** (biologia).

Skepsis ry on vuonna 1987 perustettu suomalaisten skeptikkojen yhdistys.

Skepsiksen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus on:

- Edistää paranormaaleja ilmiöitä koskevien väitteiden objektiivista ja puolueetonta tieteellistä tutkimusta ottamatta näiden väitteiden paikkansapitävyyteen kantaa apriorisin, tutkimusta edeltävin perustein.
- Ylläpitää tällaisesta tutkimuksesta kiinnostuneiden ihmisten verkostoa sekä pitää yhteyttä vastaavanlaisiin yhteisöihin kotimaassa ja ulkomailla.
- Julkaista paranormaaleja ilmiöitä koskevia väitteitä tutkivia artikkeleja ja kirjoja sekä laatia tällaisia väitteitä sisältävien julkaisujen bibliografioita.
- Järjestää alaan liittyviä kokouksia ja konferensseja sekä harjoittaa valistus- ja tiedotustoimintaa.

Yhdistys on poliittisesti, aatteellisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton.

Yhdistyksen hallitus voi hyväksyä hakemuksesta yhdistyksen jäseneksi yksityishenkilöitä ja oikeuskelpoisia yhteisöjä, jotka hyväksyvät edellä mainitut yhdistyksen periaatteet.

Yhdistys julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää *Skeptikko*-lehteä.

Mallia yhdistykselle haettiin Yhdysvalloissa 1976 perustetusta CSICOPista (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal), mikä ilmenee mm. yhdistysten samankaltaisina toimintaperiaatteina. Skepsis ry toimii kuitenkin itsenäisesti, vaikkakin yhteistyössä CSICOPin ja muiden vastaavien järjestöjen kanssa. Yhdistys on ECSOn (European Council of Skeptical Organizations) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenjärjestö.

Usko, toivo ja huijaus

ROHKAISUSTA JOHDATTELUN
KAUTTA PSYKOTERRORIIN

Hannu Lauerma

Saatavana kaikista Skepsiksen tilaisuuksista hintaan 29 euroa tai tilaamalla osoitteesta: secretary@skepsis.fi

